

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра української і слов'янської філології та журналістики

ТРАПЕЗОНІМИ М. ХЕРСОНА

Кваліфікаційна робота (кваліфікаційний проєкт)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка II курсу 201-
М групи

Спеціальність 035 Філологія
(українська мова та література)

Калюжна Дар'я Сергіївна

Керівник: кандидатка
філологічних наук, доцентка
Мартос С. А.

Рецензент: кандидат
філологічних наук, доцент
Демченко В. М.

Херсон, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	6
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ УРБАНІСТИКИ	6
1.1. Понятійно-термінологічний апарат дослідження	6
1.2. Сучасні вітчизняні й зарубіжні дослідження з урбаноніміки	9
1.3. Основні тенденції класифікації урбанонімів	14
РОЗДІЛ 2	18
СУЧАСНИЙ ТРАПЕЗОНІМІКОН НА МАПІ ХЕРСОНЩИНИ	18
2.1. Джерельна база трапезонімікону	18
2.1.1. Відонімні найменування	19
2.1.2. Відапелятивні найменування.....	24
2.2. Структура найменувань закладів харчування	28
2.3. Типи й принципи номінації харчових закладів м. Херсона	31
2.3.1. Пряма номінація.....	34
2.3.2. Асоціативно-образна номінація.....	35
2.3.3. Символічна номінація.....	39
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	53
Додаток А.....	53
Додаток Б	59
Додаток В	60
Додаток Г	61
Додаток Д.....	64
Додаток Е	66

ВСТУП

Семантика, структура, оригінальність та своєрідна неповторність сучасних міських онімів завжди була об'єктом дослідження перш за все лінгвістів, історичних науковців, географів, але найбільш зацікавленими завжди є експерти з вивчення мови міста – урбаністи. Урбаноніми в свою чергу найчастіше трактують як назви вулиць та інших дрібних об'єктів усередині населених пунктів, а саме провулки, сквери, площі.

Пріоритет дослідження має орієнтири насамперед у напрямку проблем урбаноніміки як основної галузі дослідження топонімічних назв в українській мові. Свого часу й до тепер виокремлення урбаноніміки в окремий розділ було здійснено завдяки науковцям-мовознавцям: Галас К, Железняк І, Карпенко Ю, Мезенко Г, Мурзаєв Е, Подольська Н, Суперанська О, Ярещенко. А. та ін.

Своєчасні дослідження урбаноніміки допомогли чітко визначитися із системою термінів, які раніше мали у містознавстві нечіткі межі. Саме тому сьогодні серед безлічі онімів можемо чітко відділити ті, які нас цікавлять у проєкті – трапезоніми.

Спираючись на праці вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, ми визначили, що трапезонім – це різновид ергонімів – власна назва, яка позначає заклади харчування й назви страв. У нашій роботі використовуватимемо трапезонім ще й у значенні назв кав'ярень.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що багатоманітні особливості трапезонімів Херсонщини досі не були досліджені. Назви, які зазначені на вивісках харчових закладів міста, дають потужну матеріальну базу для дослідження особливостей на різних мовних рівнях.

Метою дослідження є визначення специфічних особливостей, які притаманні певним семантичним групам трапезонімів, тому перед собою ставимо такі **завдання**:

- 1) визначити понятійно-термінологічний апарат дослідження;

- 2) розглянути вітчизняні й зарубіжні дослідження з урбаноніміки, зокрема найновіші розвідки;
- 3) описати основні тенденції класифікації урбанонімів;
- 4) зібрати джерела й матеріали для дослідження найменувань харчових закладів міста;
- 5) охарактеризувати й здійснити аналіз вивісок-назв закладів харчування за джерельною базою у складі найменувань;
- 6) провести структурний аналіз трапезонімів м. Херсона;
- 7) здійснити аналіз матеріалу за принципами номінацій закладів харчування.
- 8) на базі зібраного матеріалу структурувати й укласти повний покажчик трапезонімів Херсона, для зручної навігації проектом створити інфографіку до кожного розділу, за опрацьованим теоретичним матеріалом обрати доцільні класифікації й виокремити з них найголовніші аспекти для створення власної моделі.

Об'єктом нашого дослідження є оніми сучасного міста.

Предмет дослідження — найменування закладів харчування, кав'ярень та підприємств ресторанного бізнесу, що є елементами мовного портрету міста й створюють мовно-культурний простір (на прикладі міста Херсона).

Методи дослідження. У науковому дослідженні основоположний метод – це метод збору матеріалу, завдяки якому зібрано ґрунтовну базу для дослідження. Структурно-семантичний аналіз застосовано нами під час аналізу структури трапезонімів, а описовий метод доцільно застосований протягом всього дослідження під час класифікації зібраного матеріалу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше було проаналізовано значну кількість найменувань закладів харчування Херсона, проведено їх структурний аналіз й класифіковано за принципами номінацій. Було створено україномовний та англійськомовний покажчик трапезонімів Херсона.

Практичне значення. Отримані результати роботи можуть бути використані: 1) при укладанні словників трапезонімів міст України; 2) при створенні наукових праць з ономастики й топоніміки; 3) у викладанні спецкурсів з ономастики в закладах вищої освіти.

Апробація результатів дослідження. Окремі положення й результати дослідження обговорювалися на V Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції “Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: перспективи та виклики” (10 грудня 2021 р., м. Миколаїв).

За темою кваліфікаційної роботи **опубліковано:**

1. Калюжна Д. Культурна семантика назв об'єктів сучасного міста (на матеріалі трапезонімів Херсона). *Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук : перспективи та виклики* : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 10 грудня 2021 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2021. С. 504-507.

2. Калюжна Д. Семантичні особливості трапезонімікону херсонщини. *Магістерські студії*. Альманах. Вип. 22. Херсон. ХДУ, 2022. С. 43-46.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (39 позиції). Загальний обсяг дослідження 67 сторінок, з них основного тексту 46 сторінок.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ УРБАНІСТИКИ

1.1. Понятійно-термінологічний апарат дослідження

Для того, щоб визначити межі й поняття нашого дослідження, перш за все слід звернути увагу на загальний термінологічний спектр науки урбаноніміка. Як і будь-яка наука, вона розвивається й змінюється з часом, терміни уточнюються, але основними поняттями, якими оперують мовознавці в галузці урбаноніміки – це “урбанонім” та “урбанонімія”.

Ми не можемо назвати урбаноніми повністю дослідженими елементами урбанонімії, А. Титаренко вважає, що “вони належать до частково вивчених одиниць, хоч є чисельна група елементів онімного простору – назви внутрішньоміських об’єктів міст (назви вулиць, площ, районів та мікрорайонів, парків, організацій та установ та інше), які заслуговують на ґрунтовне вивчення” **[Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 171]**. Урбаноніми у свою чергу формують “урбанонімний простір” в якому одночасно можуть співіснувати нові й старі назви, утворені згідно нормам мови.

Уперше визначення терміна “урбанонім” трактувала Н. Подольська, яка зазначила: “(від лат. *urbanus* – “міський”) – власна назва будь-якого міського топографічного об’єкта, зокрема агоронім, годонім, хоронім міський, еклезіонім, ойкодомонім” **[Ошибка! Источник ссылки не найден.,с. 139]**. Звідси, урбанонімія – це сукупність урбанонімів. Наука, яка вивчає походження, семантику, структуру й культурні особливості урбанонімів.

На нашу думку, найширше описала термін “урбанонім” науковиця з Білорусі А. Мезенко, вона включає до урбанонімного простору “годоніми (назви лінійних об’єктів), агороніми (назви міських площ, ринків), міські хороніми (назви частин території міста), еклезіоніми (назви культових споруд та інших місць здійснення обряду), ойкодомоніми (назви архітектурних

споруд), урбаногідроніми (назви штучних об'єктів водопостачання)” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 15].

Щодо визначення терміна урбанонімія, то тут також існує низка трактувань, які заслуговують на окреме вивчення. Так О. Суперанська, відома своїми досягненнями в галузі ономастики, зазначає, що “урбанонімія – це вся сукупність назв вулиць, площ, будівель та інших внутрішньоміських об'єктів” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 187].

У висновку до своєї розвідки О. Негер пропонує власну думку щодо розуміння поняття: “До урбанонімів ми відносимо топоніми, що позначають об'єкти, для яких характерні антропогенність, належність до території або окраїн населеного пункту, позначення певного відрізка території, потреба в мовнознаковій репрезентації при використанні людиною. До цієї групи онімів відносяться такі, що за традиційною класифікацією трактуються як мікротопоніми, та так звані власне топоніми” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 50].

Урбанонімія як окремий розділ топонімії має низку спільних категорій із різними розрядами топонімів: “Обумовленість позамовними факторами, системність організації, спільність виконуваних функцій, наявність варіантів (офіційна/неофіційна назва); наявність словотворчих формантів структурно-граматичних типів, можливість бути зафіксованими в текстах художніх творів, унаслідок чого вступати в інші системні зв'язки й навіть брати участь у стилістичних прийомах та ін.” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 14].

Відома версія, коли деякі науковці намагалися в терміні “урбаноніміка” подати об'єднане визначення міського та сільського мовного простору. Так, за визначенням П. Жіго, “урбанонімія є сукупністю тих власних назв, що позначають об'єкти міської і сільської топонімії, які з усіх топонімів найбільше відображають суспільні відносини та політичну ситуацію в суспільстві й реагують на неї” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 20].

Існує безліч категорій онімів, серед яких певне місце займають так звані ергоніми. У “Словнику української мови у 20 томах” подається визначення, що “Ергоніміка – це розділ ономастики, що вивчає власні назви організацій, виробничих та суспільних об'єднань” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 663].

В “Етимологічному словнику топонімів України.” пояснюють, що “урбанонім – власна назва внутрішньоміського об'єкта” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 12]. Там же “ергонім – власна назва виробничого об'єкта” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 12]. Ойкодомонімом доцільно вважати ім'я будь-якої будівлі, яка одночасно є назвою підприємства. Саме завдяки цим визначенням спостерігаємо рівневу різницю у назвах підприємств від ширшого, найвищого – урбанонім, до вужчого – ойкодомонім.

Ю. Позніхиренко у дисертації вказує, що “О. Леонович, розглядаючи назви англійських пабів і відносячи ці імена власні до окремого виду топонімів – урбанонімів, зумовлює особливий характер цих імен і, відповідно, можливу термінологічну назву цієї групи найменувань. Назви пабів є урбанонімами, бо паб – типово внутрішньоміській об'єкт” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 32]. З цього доходимо висновку, що кафе, їдальні, ресторани, кав'ярні, кондитерські й усі місця, які надають послуги у сфері харчування, можна назвати різновидами урбанонімів.

В окрему групу онімів виділяють різновид – трапезоніми. Трапезонім – термін на позначення реалій або явищ вторинної номінації, назва об'єкта ресторанного бізнесу, кафе, кав'ярень тощо.

А. Мораді було виявлено “словотвірні гнізда, традиційні для терміносистеми онімів: термін трапезонім → трапезонімія, трапезонімікон, трапезоніміка, трапезонімізація, транстрапезонімізація; трапезоніміний (< трапезонім), трапезонімічний (< трапезоніміка), трапезонімізований (< трапезонімізація)” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 8].

З культурно-семантичного погляду виділяємо поняття “текст міста”, що прямо позначає будь-які написи, які людина спостерігає у міському середовищі. Поняття “текст міста” переплітається із “портретом міста”, “мовним ландшафтом”.

До портрета сучасного міста урбанолінгвісти відносять “вивіски, плакати, рекламні щити, назви вулиць, районів, різноманітних закладів та установ. Йдучи містом, людина постійно стикається з різнобарвними написами, які так чи так привертають зорову увагу”[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 505]. Саме вони є носіями назв закладів харчування – трапезонімів.

1.2. Сучасні вітчизняні й зарубіжні дослідження з урбаноніміки

Як і будь-яка наука, урбаноніміка має своїх представників як в Україні так і за її межами. “Урбанонімічні дослідження філологічного спрямування в Україні переважно стосуються індустріального періоду історії. Сама ж урбаноніміка почала виокремлюватися з мікротопоніміки в останній третині ХХ ст. Власне тоді й сформувалися основні засади термінології та класифікації” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 21].

Вихід урбаноніміки з ономастики як окремої науки став результатом чисельних наукових досягнень і пошуків мовознавців, серед яких: Галай О., Галас К., Желєзняк І., Крип’якевич І., Лесовець Н., Лучик В., Ляшенко Р., Мезенко Г., Мурзаєв Е., Муромцев І., Подольська Н., Суперанська О., Торчинський М., Хрушкова О., Цілуйко К., Ярещенко А.

К. Галас досліджував питання етимології, мотиви номінації та причини зміни урбанонімів Закарпаття. І. Желєзня створила словник гідронімів України, а також проводила дослідження “Ономастика Полісся”.

При формуванні урбанонімів Дніпропетровщини застосовується потужний інструментарій із стилістичних, мовних та літературних прийомів. Так дослідниця О. Хрушкова зазначає, вагому долю у номінативних процесах відіграє “мовна гра, алюзія, паронімія, метонімія (синекдоха), екзотизми,

варваризми, історизми, перифрази, антитези, гіперболи, фразеологізми, тавтологія, алітерація, асонанс, дериваційні компоненти з позитивною семантикою, демінутиви”[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 107].

Р. Ляшенко у своєму наробку розглядав урбанонімні назви Кіровоградщини у хронологічному аспекті. За мету дослідник ставив собі провести аналіз урбанонімів за такими критеріями: “здійснити мотиваційно-семантичний і, принагідно, етимологічний аналіз основ мікротопонімів; описати системні та структурно-семантичні зв’язки між різними групами й окремими назвами в міській мікротопонімії”[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 2].

Багато лінгвістів зосереджують увагу на позамовній мотивації урбанонімів. Так О. Галай досліджує урбаноніми Закарпаття й поділяє позамовні фактори, які впливають на розвиток мови й власних назв, на універсальні та спорадичні. “Універсальні – це позамовні чинники, що безпосередньо впливають на урбанонімікон упродовж усієї його історії [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 8]. До таких дослідниця відносить: “Демографічний розвиток населених пунктів; прагнення мовців за посередництвом власної назви охарактеризувати найменованій топооб’єкт; державну ідеологію” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 8].

На думку Н. Лесовець, потрібно “уточнити статус ергонімів у системі ономастичного простору ... виробити власну концепцію розуміння ергоніма” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 27].

М. Долинська у науковій розвідці розглядала низку праць стосовно внеску в урбанонімічні дослідження. Так одна з них І. Крип’якевича, де він досліджував Львівські міські назви. Авторка наголошує, що науковець “проаналізував походження назв вулиць і відзначив інформативне значення урбанонімів для вивчення історії міста” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 22]. У праці вченого “назви вулиць систематизовано ... за ознаками розташування щодо географічних об’єктів, виміри, національна і професійна

належність; названо також імена вулиць у передмістях, які утворено від прізвищ власників і від найближчих сакральних споруд” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 22].

Спектр зацікавлень хмельницького філолога М. Торчинського описано у праці Д. Янчури, де вказано, що його “зусилля було докладено вивченню денотативної структури топонімікону, антропонімікону, ергонімії, оронімії чи псевдонімії української мови, вияву тенденцій номінативного процесу в системі зазначених власних назв” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 44].

Урбаністична наука, як відомо, паралельно розвивалась й у зарубіжжі. М. Долинська дослідила роботу польського філолога Квіріна Гандке, який в своїй монографії про називництво у Варшаві доводить, що “генеза і спосіб називання у європейських містах походять від традиції античного Риму, і класифікацію здійснює відповідно до двох критеріїв: просторового та словотвірного” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 22].

Науковець К. Мікульський [Ошибка! Источник ссылки не найден.] об’єктом своїх праць обрав зв’язок урбаноніміки та соціотопографії міста Торуня. На прикладі найменувань вулиць у середньовічному і ранньомодерному Торуні науковець робить висновок, що завдяки ремісникам, які перебували на певних вулицях утворились назви від робітничого заняття (Шевська, Різницька і т. п.). Він також указав, що протягом віків спостерігалась нестабільність найменувань вулиць, а отже з плином часу й соціальних чинників відбувались перейменування міських об’єктів та вулиць.

Спробу подати методику аналізу урбаноніміки здійснив учений з Любліна П. Тишка [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. У своїх дослідженнях автор намагався віднайти співвіднесеність понять “вулиця” і “місто” як урбаністичних утворень.

Польський мовознавець А. Виробіш свого часу опрацьовував використання семантики міських назв як історичного джерела в другій

половині ХХ ст. М. Долинська зазначає, що “для аналізу значення міського називництва цей автор дослідив урбаноніми, що пов’язані з природою, функціями та людьми. Відповідно ці категорії назв було поділено на групи” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 22].

Власні назви освітніх установ також відносяться до урбанонімної картини міста, так у роботі В. Дубчак було досліджено всі заклади освіти м. Хмельницького. Це дослідження “присвячене вивченню мотиваційної структури, способів творення та семантики твірної основи назв освітніх установ м. Хмельницького” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 121]. Автор визначив, що “найбільш поширеним мотивом номінації школонімів є сутнісно-локативно-квалітативні (а також символічні) конструкції, за семантикою твірної основи – це в основному складні пропріативи відапелятивно-відонімного типу, а найпродуктивнішим способом творення є синтаксичний” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 121].

Назви внутрішньоміських об’єктів розглядають за різних обставин, змін та умов, які пережили оніми. Так, черговий етап, який торкнувся назв усіх населених пунктів України – процес декомунізації. Дослідниця із центральної України Г. Гримашевич провела розвідку урбанонімії м. Житомир в контексті декомунізації, у якому було “схарактеризовано нові найменування вулиць і провулків за мотиваційною ознакою, структурними особливостями, специфікою номінації. Виявлено загальні тенденції в перейменуванні урбанонімів Житомира порівняно з іншими містами України” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 54].

О. Гнатюк запропонував методику використання урбанонімів міських поселень як ідентичних маркерів населення, а саме “шляхи виявлення характеристичних урбанонімів на загальнонаціональному, макрорегіональному, регіональному та локальному рівнях в межах території України” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 144]. Також ним було “розкрито специфіку формування множини урбанонімів поселення”

[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 144], автор “виявив регіональні відміни структури урбанонімів міст України та показав їх зв’язок з місцевою географічною специфікою. Виокремлено кластери міст України за структурою характеристичних урбанонімів, навівши їх основні параметри” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 144].

Структурну організацію й будову урбанонімів Кривого Рогу досліджено у статті А. Титаренко. Було виокремлено прості, складні і складені одиниці, а також структуровано їх за низкою детальних критеріїв.

Продовженням праці А. Титаренко є спільна стаття із Ж. Колоїз, в якій знову за основний об’єкт дослідження взяті годоніми м. Кривий Ріг, до яких традиційно зараховують назви втутрішньоміських об’єктів, а саме вулиці, провулки, проспекти, бульвари, площі, сквери тощо. Указавши на процес декомунізації, дослідники намагались демонструвати “актуалізацію ідеологічних мотивів, увіковічнення осіб, на чю честь були утворені назви. Годоніми-репрезентанти осіб являють собою досить строкату лексико-семантичну групу й протиставляються годонімам-репрезентантам не-осіб, де перші засвідчують глорифікаційну семантику, другі – естетичну чи орієнтувальну” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 72].

На рівні Півдня України до м. Херсон знаходиться Одеса, саме її урбанонімикон у своїй статті дослідила й класифікувала Т. Крупеньова, розглянувши проблему “утворення назв вулиць і площ міста Одеси з погляду семантики твірної основи й мотиваційних відношень, а також описано основні функції годонімів” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 29].

Відапелятивні годоніми м. Запоріжжя у своєму дослідженні розглянула І. Ільченко, де основну увагу науковиця зосередила на ключових “принципах номінації, покладених в основу запорізької годонімії” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 223]. На основі свого дослідження авторка виділяє назви, які в основі мають апелятивне джерело, яке “дозволяє виділити 11 тематичних груп, що охоплюють ці утворення:

- 1) лексеми, пов'язані з технікою і виробництвом;
- 2) лексеми, пов'язані з транспортом і шляхами;
- 3) лексеми, пов'язані зі спортом і охороною здоров'я;
- 4) лексеми, пов'язані з військовою справою;
- 5) лексеми-назви підприємств, установ, організацій;
- 6) лексеми-професіоналізми, рід занять;
- 7) лексеми, пов'язані з назвами громадських і політичних організацій, угруповань;
- 8) лексеми, пов'язані з назвами речовин і матеріалів;
- 9) лексеми, пов'язані з назвами рослин;
- 10) лексеми, що вказують на особливості розташування об'єкта у просторі;
- 11) лексеми, що вказують на зовнішні та внутрішні ознаки і якості об'єктів.

Такі сполучення й тематичні групи, сформовані на базі апелятивної лексики” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 223-225].

1.3. Основні тенденції класифікації урбанонімів

Для того, щоб провести наше дослідження, необхідно дослідити й обрати, за яким принципом класифікувати трапезоніми. Виділити їх типи та групи, щоб у подальшому систематизувати у класифікаційні таблиці.

Серед основних типових класифікацій виділяємо роботи Карпенка Ю, Лучика В., Подольської Н., Суперанської О.

А. Титаренко, розглядаючи низку класифікацій урбанонімів звертає увагу на підхід Ю. Карпенка, й пояснює, що “їх легко структурувати та систематизувати завдяки поєднанню тематичного та структурно-лінгвістичного принципів” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 174]. Щодо визначення місця урбанонімів серед інших онімів, то “вони є частиною загального онімного простору, невіддільною складовою вужчого топонімного

простору певного регіону, а відтак – становлять основу урбанонімного простору конкретного міста” розкриває суть підходу Ю. Карпенка А. Титаренко [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 174].

В. Лучик у своїх наукових розвідках пояснює шляхи розвитку урбанонімії України. За класифікаційні ознаки автор видає принципи номінації, значення твірних основ та ознаки мотивації.

Увагу привертають запропоновані автором риси топонімної номінації, в якій “до спільних та подібних рис топонімної номінації належать:

1) традиційно висока продуктивність лексико-семантичного творення топонімів, особливо онімізації географічних термінів і трансонімізації суміжних назв;

2) необмежена продуктивність морфологічного словотворення;

3) продуктивність морфолого-синтаксичного (субстантивації з одночасною онімізацією) і синтаксичного (розширення граматичної структури) способів словотворення;

4) непродуктивність запозичень;

5) непродуктивність аббревіації;

6) залежність способів номінації та граматичної структури топонімів від величини й важливості позначуваних об’єктів” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 23].

А. Гріччина зазначає, що “специфічною рисою для урбанонімної номінації виступає закріплення за створеними людиною об’єктами як природних, так і менш стійких штучно створених назв” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 5]. Саме тому у розвідці В. Лучика йдеться про те, що “меморіальні назви є масовими в тих розрядах топонімів, що називають створені людьми об’єкти, але нехарактерні для номінації природних об’єктів” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 24].

Урбаноніміка – наука, дисципліна, яка має спільні точки перетину з багатьма науковими галузями, серед яких і географія, адже спільний основний

предмет дослідження – це місто та його функціонування в різних вимірах. Так, розглянувши низку класифікацій, цікавою є робота дніпропетровського географа О. Афанасьєв, в якій він розглядає топоніми України як усталену систему, стверджуючи, що “топоніми у просторі утворюють суцільний шар, що є частиною суспільно-географічного середовища, і водночас, кожен окремий носій топонімічної інформації є самобутнім й територіально визначеним [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 28]. М. Долинська зазначає: “У роботі автор розрізняє «природні» та «суспільні» топоніми, виходячи з того, що саме виступає атрибутивним компонентом певної назви – природна система (геоморфологічна, фізико-географічна, річково-басейнова) чи адміністративно-територіальне районування” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 20]. Працюючи з працею О. Афанасьєва, М. Долинська подає огляд: “В тексті О. Афанасьєв застосовує класичний, прийнятий у лінгвістиці, поділ топонімів за видами атрибутивних компонентів (та опрацьованістю в науковій географічній літературі), виокремлюючи гідроніміку (назви об’єктів гідрографічної мережі), ойконіміку (назви населених пунктів), ороніміку (назви гір, горбів, гірських хребтів, долин, ущелин), гороніміку (назви територій), дромоніміку (назви шляхів сполучень)” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 20].

Н. Подольська поділила урбаноніми на три підгрупи:

1) “агороніми – вид урбаноніма, назва міських майданів, ринків” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 27];

2) “годоніми – вид урбаноніма, назви лінійних об’єктів у місті – вулиць, проспектів, бульварів, алей, провулків, набережних.” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 52];

3) “хороніми міські – вид хороніма та урбаноніма, власна назва будь-якої частини міської території – район, квартал, парк та ін.” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 146].

На думку М. Долинської, така класифікація має деякі хиби, “по-перше, в тому, що зовсім відсутні назви природних об’єктів (водної мережі, рельєфу, рослинності) на терені міста, по-друге, в розмежуванні їх на агороніми та хороніми. Якщо одоніми мають лінійний характер, то обидва інші, агороніми і хороніми, – площинний” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 22]. Дослідниця вказує, що “з переліку прикладів підгруп випливає, що багато спільного мають і агороніми з годонімами, – все це є одиниці міських транспортних і пішохідних комунікацій. Якщо вивчати урбаноніми, використовуючи цю чи інші лінгвістичні класифікації, то поза увагою дослідника залишиться багато об’єктів будь-якого міста, а крім того, їх не буде розглянуто з урахуванням часу виникнення, функціонування і зникнення” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 22].

Донині не визначено жодну із методик класифікації урбанонімних об’єктів як ключову, єдину для всіх досліджень. Для кожного типу номінативів дослідники використовують зведені класифікації, або ті, які більш підходять аналізованому матеріалу. Так, чергову схему дослідження й опрацювання зібраного урбанонімного матеріалу пропонує словацький дослідник Р. Крайчович [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Суть його методики полягає у поетапному вивченні урбанонімів за схемою від найстарших власних назв, нагромаджених часом за допомогою всіх доступних джерел – писемних, картографічних, образотворчих та “складання картотеки у хронологічному, ретроспективному та комбінованому варіантах” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 23].

На основі своїх досліджень М. Долинська виділила 6 критеріїв, за якими “дослідники різних спеціальностей та фахів вивчали урбаноніми:

- 1) лексико-морфологічна будова назви (морфологічний);
- 2) походження оніма (етимологічний);
- 3) значення оніма (семантичний, який передбачає ієрархію онімів);

4) територіальне місце топоніма в суспільно-географічному середовищі (просторовий);

5) наявність чи відсутність правового статусу (адміністративно-правовий);

6) час виникнення і функціонування (хронологічний)” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 23].

Отже, завдяки зібраному, структурованому матеріалу протягом останніх десяти- та двадцятиліть можемо простежити тенденції до змін у способах дослідження урбанонімної різноманітності українських міст. Попередньо ми визначили термінологічний спектр нашого дослідження, на основі наукових робіт наших попередників розглянуто чисельну кількість праць з кожного регіону України, а також було зібрано потужну класифікаційну базу для подальшої роботи з матеріалом, а саме – трапезонімами м. Херсона. За основу роботи в наступному розділі будуть взяті частково всі наукові класифікації й виведена своя унікальна за тими джерелами, які подані у другому розділі.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ ТРАПЕЗОНІМІКОН НА МАПІ ХЕРСОНЩИНИ

2.1. Джерельна база трапезонімікону

Сучасні трапезоніми Херсона цілком можна вважати типовою групою урбанонімів на рівні з емпоронімами, які у свою чергу належать до ергонімів. Через те, що саме трапезоніми ще не достатньо вивчені, наш аналіз джерельної бази спиратиметься значною мірою на досягнення науковців у царині емпоронімії – науки, що вивчає сучасний стан, походження, семантику й принципи номінації торгівельних закладів.

Найтиповіший та універсальний спосіб визначення джерела творення ергоніма запропонувала науковиця О. Беспалова, визначивши в англійській мові два типи номінації – відантропонімний, відтопонімний та відапелятивний. Як приклад відантропонімних найменувань, тобто тих, у значенні яких видно ім'я засновника або їхні прізвища, дослідниця подає “Joseph Lucas” (компанія з виробництва електротехнічного обладнання), “George Payne” (компанія з виробництва кондитерських виробів”) [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 161]. Відтопонімний принцип становлять найменування, в основу яких покладено місце знаходження об'єкта: “British Broadcasting Company” (Британська радіомовна компанія) “Scottish Agricultural Industries Ltd” (компанія з виробництва сільськогосподарського обладнання”) [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 162]. Третій тип номінації становлять відапелятивні найменування, тобто ті, які вказують на характер діяльності підприємства, продукцію, що випускається, її властивості. Наприклад, “Rotaprint” (компанія з виготовлення офсетних друкарських машин), або усічена форма компанії охорони “Securicor” (від “Security Corporation”)” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 164].

Н. Лесовець розділяє тематичні групи відонімних найменувань, які містять у своєму складі: “хороніми, астіоніми, гідроніми, відтопонімний ад'єктив” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 8].

За О. Белеєм можна вважати, що як фірмоніми, так і трапезоніми відонімного походження можуть творитися “на базі офіційних, народорозмовних та емоційно-оцінних варіантів” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 7]. Щодо апелятивної частини джерельної бази фірмонімії, а отже і трапезонімії представлено основні розряди: “професійно-виробнича, рекламна лексика, терміни родинності і свояцтва, ботанічна, зоологічна, географічна номенклатура, назви коштовних каменів та мінералів, хімічних речовин, метеорологічна, астрономічна лексика, фізична та суспільно-політична лексика” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 7].

Н. Лесовець серед способів творення ергонімів виділяє “онімізацію і трансонімізація як різновиди лексико-семантичного способу словотвору й аббревіація – сучасний продуктивний спосіб творення ергонімів” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 8].

Утворюючи ергоніми від апелятивів, Н. Лесовець використовує лексеми таких тематичних груп: “назви, що позначають окремі деталі, сировину, вироби зі сфери виробничо-професійної діяльності людини, лексеми, що позначають назви явищ природи, особливостей рельєфу та водних реалій, назви зі сфери флори та фауни, назви, що містять фінансову термінологію, назви, що містять рекламну, назви дорогоцінних каменів та мінералів” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 8].

У нашому дослідженні ми виділимо два типи найменувань закладів харчування Херсонщини за джерельною базою: відонімні та відапелятивні найменування з погляду походження.

2.1.1. Відонімні найменування

Трансонімізація як різновид лексико-семантичного способу словотвору є найпоширенішим, масовим різновидом застосування. Він означає семантичний перехід власної назви з одного класу в інший. Основами для творення таких назв виступають:

- “антропоніми – це розряд іменників, що включає в себе будь-які власні імена, які може мати людина;
  - топоніми – назва місцевості, регіону, населеного пункту, об'єкту рельєфу, будь-якої частини поверхні Землі, тобто географічна назва;
  - теоніми – власна назва, найменування божества;
  - міфоніми – власна назва будь-якої сфери ономастичного простору в міфах, епопеях, казках, билинах;
  - астроніми – власна назви окремих небесних тіл, зокрема зірок, планет, комет, астероїдів тощо;
  - космоніми (сузір'я) – власне ім'я певної зони космічного простору”
- [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, С. 87-89].

Власні імена завжди активно реагували на соціокультурні зміни в житті певного соціуму. Так, антропоніми становлять значну кількість закладів харчування Херсона. Серед них чітко простежується широка частотність використання жіночих імен українського (слов'янського) походження (“*Наталі*”, “*Галя Балувана*”, “*Валентина*”, “*Елена*”, “*Кафе у Оли*”, *Кафе “Кристина”*) так й іноземного (“АФИНА”, “*Анжеліна*”, “*Афродита*”, “*Ліка Базиліка*”, “*Олівія*”, “*КОКО*”, “*Элен*”).

На окрему увагу заслуговують імена такого ж типу, записані англломовними відповідниками (“*Viktoriya*”, “*Merry Berry*”, “*Michel*”, “*Naomi*”, “*TATI*”, “*Alice*”, *Шаурма “Leila”*). З іншомовної назви можна дійти висновку, що у закладі готують іноземні страви, таке найменування також додає закладу миттєве сприйняття атмосфери чи напряму діяльності.

Використання трапезонімів із жіночими іменами викликають у адресата домашню спокійну атмосферу, а також асоціації з ніжністю і привабливістю.

На емоційну піднесеність часто вказує додатковий компонент у назві, що передає реальний сенс закладу. Так назва “*Галя Балувана*” вказує на пряме значення закладу, Балувана – означає, що не треба перейматись

приготуванням страви, напівфабрикат. Або *“Ліка Базилика”* – десертне кафе, яке милозвучною римованою назвою вже заохочує клієнтів.

Часто такі заклади названі іменами власниць, на честь дочок, дружин або матерів. У такий спосіб найменування виконує естетичну функцію й асоціативно порівнюється з жіночою красою й гостинністю закладу.

Антропоніми з чоловічими іменами викликають більше цікавості, адже у Херсоні ми знайшли чимало цікавих прикладів як імен, так і прізвищ видатних осіб. Чисельна кількість назв записана англійськими відповідниками, багато мовою оригіналу, українських імен трапляється небагато.

На наш погляд, назви, які репрезентуються прізвищами, мають більш офіційний відтінок, хоча, як і з жіночим варіантом, у деяких найменувань без допоміжних указівників сенс розкриватися не буде (*“Escobar”*, *“Medvedeff”*, *“Есенин”*, *“Моцарт”*, *“Эдисон”*).

Заклади, названі на честь видатих осіб, мають як і пряме значення, сформоване у мешканців міста, так і асоціативне. Наприклад, назви *“Челентано”*, *“Аль Капоне”* та *“Лакомка & Don Corleone”* мають італійське походження, а отже одразу викликають асоціацію з італійською кухнею. Мешканцям навіть не потрібно здогадуватись, що це піцерії.

Існують також заклади харчування, у яких заклали спільний сенс. Так *“Restoran Trubetskogo”*, *“Кав'ярня Черчілль”*, *“Александр Шанц”* – це певним чином особи або укріплення, пов'язані з історією та військовою справою. Лікарі, науковці, письменники, люди певної професії закріпилися у таких назвах: *“Паб Джон Говард”*, *“Эдисон”*, *“Heisenberg”*, *“Fitzgerald Pub&Kitchen”*, *“Есенин”*, *“Пушкин / Pushkin”*, *“Моцарт”*.

Часто власники йменують свої ресторани й кафе на честь улюблених героїв книжок та фільмів, вигаданих всесвітів: *“Escobar”* – мексиканська кухня, *“Ali Baba”* – арабський напрям та *“Робинзон”*, а також жіночий варіант *“Мэрин Брук”*. Таку модель творення трапезонімів можна назвати

продуктивною, адже це дає змогу асоціативно співставити рівень героя певного всесвіту на майбутній вплив та визнання гостями закладу харчування.

Інший тип онімів – власні імена. У більшості обирають іноземні, маловідомі, щоб не дублюватися (“Юджин”, “Ришельє”, “Дон Марко”, “Sandro”, “Patrick Beer Bar”, “Aleksandr SANN”), до речі, останній варіант має у назві вказівку “SANN”, що одразу асоціює з Японією. Це іменний суфікс, який використовують під час розмови з людиною або про неї. Іменні суфікси відіграють важливу роль у спілкуванні японців та вказують на їхній статус.

Пряма вказівка на те, що виготовляють у закладі, криється у назві ресторанів “McDonald's” та “Blinovsky”. Обидва названі на честь засновників, тому не важко здогадатися, який напрямок закладу.

З аналізу групи антропонімних найменувань дізнаємося, що вони вказують на рід діяльності закладу. Про це можна дізнатися завдяки допоміжній вказівці “кав’ярня”, “кафе”, “десертна” або “ресторан”. Це викличе лише асоціації привабливості й затишку закладу. Про напрямок діяльності закладу харчування треба дізнаватися на місці. Про те, який напрям обрав для себе заклад, можна дізнатися у невеликої кількості ресторанів.

Топонімічні назви у херсонському трапезоніміконі наявні у 27 позиціях, серед яких виділяємо: хороніми, ойконіми, ороніми, годоніми, потамоніми.

Хоронім – “власна назва будь-якої території, області або регіону, в тому числі адміністративних, міських та природних” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 88] – “Tekhas”, “Калабрія”, “Барбадос”.

Ойконім – “власне ім’я будь-якого поселення” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 165] – “Verona”, “Херсон”, “Casablanca”, “Nayry”, “Істамбул”, “Tbilisi”, “Antalya Restaurant Herson”, “ЛИВАДИЯ”, “Вавилон”, “Lviv Croissants”, Gastrobar “Chicago”, “Kafe Rio”, “Sanremo”.

Ороніми – “різновид топоніма: власна назва будь-якого об’єкта рельєфу земної поверхні, як позитивного (гора, гірський хребет, горб, долина, яр, впадина, ущелина), так і негативного (долина, котлован)” [Ошибка!

Источник ссылки не найден., с. 88] – “*Fitz Roy*”, “*Фудзи*”, “*Эдельвейс*”, “*Казбек*”.

Годоніми – “це назви лінійних об’єктів (проспектів, вулиць, ліній, провулків, бульварів, і т. д.)” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 88], а також набережних – “*Riviera*”, “*Потьомкінський*” / “*Potiomkins'ky*”, “*Dim Kavi Lenina*”, “*Пиццерия на Ленина*”.

Потамоніми – “власна назва будь-якої річки, водойми” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 88] – “*ARAKS Lounge Café*”, “*Bosfor*”, “*Севан*”, “*Гольфстрим*”.

Теоніми й міфоніми використовують у складі найменування закладу здебільшого для зацікавлення споживача. Наприклад, відомі заклади: “*АФИНА*” (давньогрецька богиня мудрості), “*Feniks*” (персонаж давньогрецької міфології, птах, який вийшов з попелу), “*Вавилон*” (столиця стародавньої Вавилонії), “*Афродита*” (давньогрецька богиня кохання), “*Ангел*” (духовна, безтілесна істота).

У назвах міських закладів харчування спостерігаємо лексеми, які називають космічні об’єкти. Через невелику кількість закладів, об’єднаємо астроніми – власне ім’я окремого небесного тіла, зокрема зірки, планети, комети, астероїда та супутника [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 89] й космоніми – власне ім’я певної зони космічного простору [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 89] до спільної групи: “*Золотой Телец*”, *Кофейня “Orbita”*, “*Зодіак*”, “*Зоря*”, “*Лунный Бар*”, *Бар “Vim Space”*, “*ECLIPSE*”, *Кафе “Автомпланета”*, “*Coffeelaktika*”.

Назва всесвітньо відомої пам’ятки стародавньої архітектури також відображена у трапезонімії Херсона – “*Колізей*” (стародавня пам’ятка, найбільший амфітеатр Риму).

Після проведеного аналізу відонімних найменувань констатуємо, що антропоніми й топоніми формують основну джерельну базу для трапезонімів Херсонщини відонімного характеру. Часто спостерігається включення в назву

ім'я або прізвища власника закладу, або близьких йому людей. Це надає особливості кафе, ресторану, через те, що прізвища рідше повторюються й можуть послугувати оригінальним ходом, якщо додати до назви асоціативний компонент.

У своєму дослідженні найменувань Луганська Н. Лесовець указала, що “творення ергонімів від хоронімів та урбанонімів є менш продуктивним” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 9]. Погоджуємося із таким висновком й додамо, що трапезоніми Херсона вдало описуються топонімічними назвами, а саме ойконімами.

2.1.2. Відапелятивні найменування

Відапелятивні найменування передбачають перехід загальної назви (слова або словосполучення) у власну без будь-яких змін. Тобто відбувається процес онімізації. Н. Подольська відапелятивними онімами називає ті, до складу яких входить “будь-який онім, який має твірною основою апелятив” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 102]. На нашу думку, апелятивний спосіб творення на етапі сьогодення є пріоритетним, через те, що після процесу онімізації зберігається прозорість семантики трапезонімів, що сприяє легшому розумінню діяльності закладу.

Зібравши матеріали досліджень науковців, ми виділили 15 найбільш поширених лексико-семантичних груп трапезонімів.

1. Найменування осіб за родом діяльності – “Швейцар”, “Strilets’”, “Sushi Master”, “АМАЗОНКА”.

2. Найменування осіб за посадою, званням – “Барин”, “Сударушка”, “Буржуа”, “Imperatritya”, “General Voice”, “Два Капитана”, “Дон Марко”. Власники обирають такі назви задля привернення уваги до рівня закладу з поміж закладів-конкурентів. На рівні підсвідомості споживач обирає більш престижні назви, аніж прості на зразок відонімних (антропонімних або топонімних).

3. Назви-характеристики осіб – “*Stumari*” (груз. “Гість”), “*Два Кума*”, “*Brothers Coffee*”, “*Три Мудреца*”, “*TWIN-BAR*”. Часто такі назви описують власників закладу, скоріш за все це опис родинних відносин або зв’язків осіб-засновників.

4. Фауноніми (найменування тварин) – “*Кабанос*”, “*Чорний гусак*”, “*Смажений Кабанчик*”, “*Monkey*”, “*Kralitsa*”, “*Ptashka*”, “*T-Rex Cafe Kherson*”, “*Koza*”, “*Zebra*”, “*Elefant-Siti*”, “*Cheeky Sparrow*” (англ. “Зухвалий горобець”), “*Hot Enot*”, “*Kit Na Dakhu*”, “*РЫБА HUB*”, “*SkotinaS*”. Назви, у яких є пряма номінація на тварину, дає змогу гостям асоціювати заклад із фірмовими стравами, які там готують, або на напрям роботи закладу ресторанного харчування.

5. Флороніми (найменування рослин) – “*Берізка*”, “*Клюква*”, “*Мускат*”, “*Платан*”, “*Кактус*”, “*Біла Акація*”, “*Акація*”, “*Катальпа*”, “*Едельвейс*”, “*Вамбук*”, “*Bacca Rossa*” (іт. “Червона ягода”), “*Granat*”. Такі назви мають у собі семантику краси й спокою. Деревя, рослини, квіти, їстівні ягоди – все це елементи природи, які допомагають гостеві при виборі закладу зупинитися на спокійному, естетичному місці. Екзотичні дерева передають семантику іноземної країни, тобто знову можна зрозуміти напрямок роботи закладу.

6. Лексика з семантикою престижності й позитивної оцінки (назви-позитиви) – “*Пиццерія Беліссіма*”, “*Human Elite Hall*”, “*Perfetto*” (іт. “Ідеально”), “*Абсолют*”, “*Лідер*”. Такі місця для відпочинку зазвичай обирають люди певного соціального статусу. Назва закладу одразу говорить за його рівень оцінки серед конкурентів.

7. Предметна лексика – “*Філіжанка*”, “*Вилка*”, “*Бочка*”, “*Маска*”, “*Пічка*”, “*Мангал*”, “*Диліжанс*”, “*Якорь*”, “*Ведро гвоздей*”, “*Fornetti*” (іт. “Печі”), “*Chili Mangal&Bar*”, “*Grill Pub*”, “*Shkaf*”. Часто це лексика, пов’язана з кулінарною працею.

8. Термінологічна лексика (терміноназви) – “Круг”, “Меридиан”, “Цеппелін”, “Гринвіч”, “Форсаж”, “Шансон”, “Петро”, “Chopper” (англ. “Подрібноувач”), “KILOGRAMM”.

9. Назви коштовних каменів та мінералів, хімічних речовин – “Янтарек”, “Royal Gold”.

10. Найменування природних реалій – “Лімо”, *Von Appetit* “Росинка”, “Метелица”, “Тепло”, “7-Nebo”, “Fire & Frost” (англ. “Вогонь і мороз”), “VareBar Horizon”. Такі назви наявні зазвичай у закладах із доступом до літнього майданчика. У гостей є змога насолоджуватися в окремий час доби природними реаліями або красою заходу.

11. Найменування почуттів, душевного й фізичного стану людини – “Гармонія”, “Крик Души”, “Люблю каву”, “Щастя by Gorshkov”, “Tin-Ton”, “РОУД REST”, “KaiF”, “JOY”(англ. “Радість”), “Kurazh”, “La Danza” (ісп. “Танцювати”), “La Viva” (ісп. “Жити”). Назви таких закладів спрямовані не лише на вказівку на споживчий компонент, а й на фізичний, тобто повний відпочинок, танці, співи.

12. Абстрактна лексика – “Фрідом”, “Гармонія”, “Вояж”, “Еврика”, “Міленіум”, “Кав'ярня Ендорфін”, “Ego”, “Чао express”, “Art Cafe Seven Fridays”, “Vizyt”, “Boho bar”, “Cafe-bar Memories”(англ. “Спогади”), “Coffee Moments”, “DREAM CAKE” (англ. “Мрія”), “EasyBar”, “Enjoy coffee”, “Un Momento”, “Fee de café” (фр. “Плата за кафе”), “Felicita” (ісп. “Привітання”), “Miracoli” (іт. “Чудо”), “Nostalgie”, “Paradise Coffee Bar” (англ. “Рай”), “Playtime” (англ. “Час гри”), “Prostir.coffee”, “Time for coffee” (англ. “Час для кави”), “Trapeza”. Зазвичай абстрактна лексика на позначення трапезонімів має позитивну семантику. Так називають кафе, десертні або кав'ярні (часто за допомогою додаткового компонента “кафе” та “кава”.

13. Лексеми на позначення страв – “Каравай”, “Брістот”, “КосмоПіцца”, “МамаПіцца”, “Kottopizza”, “Суши Wok”, “Суши Ням”, “Osama Sushi”, “То є sushi”, “Wasabi”, “Espresso”, “ProstoKava”,

“Cappuchino”, “Crema Caffè”, “Dalikava”, “Mlynets' Ta Kava”, “Nakava”, “Пивасик bur”, “Томатний сік”, “Золотий Анпельсин”, “Marmelad”, “Zefir”, “Chocolate”, “Десерт”, “Захлібом”, “Люблю каву”, “Традиційні Смаколики”, “Кури Гріль”, “Basta Pasta” (іт. “Досить пасту”), “Фритюр”, “Burger city”, “Craft Burger”, “FoodDiM”, “Mister Cake”, “Mr “Kebab”, “Mr “Krendel”, “Verde salad bar”, Турецька шаурма “Urban point”, “Шаурмович”, “Ченто Перченто”, “Божественный шашлык и картошечка”. Пряма номінація одразу дає відповідь на питання споживача “Що запропонує цей заклад?” Це скорочує час вибору, а отже й роздумів. Коротко й влучно названі заклади зазвичай тримають середній цінник й користуються популярністю у всіх соціальних прошарків людей.

14. Лексеми з графічно виділеними або зміненими літерами – “Ням-КА”, “ПивоВо”, “ШАДЕ”, “ШАВА ВОХ”, “ШаурМафія”, “GriVa”, “B.V.Si Кафе-кондитерська”, “Kava Z Sovoyu”, “Oliveto – theКухня”, “Латэшечка”, “Beerlin”, “Beerloga”, “БЛА БЛА бар”, “Bar B.Q.”, “Kong Food”. Такі назви легко помітити й запам’ятати. Завдяки прийому “три літер” особа намагається розшифрувати значення, тим самим у підсвідомості цей заклад вже має значення.

15. Лексика з вказівкою на місцезнаходження – “Пікнік”, “Теремок”, “Батьківська оселя”, “Театральне”, “На Мішках”, “Терраса”, “У Хоттабыча”, “Фазенда”, “Хлібний дім”, “Чайний дім Zen”, “Пиццерія на Миру Місце Тіста”, “Рибацький Хутір”, “Олд Стрім Холл”, “Видупок Z Orlom”, “Sweet Home”, “The Blueroom”, “The Roundabout” (англ. “Карусель”), “Kafe Dacha”, “Kharchevnya”, “Veranda café”, “Vostok”, Кафе “Route 66”, “ZAPRAVKA”, “Чердак”, Шашлычная “Арел на лавренёва”, “Шашлычний дворик”, “Кофейня на Почтовом переулке”, “Огород”, “Башня”, “У Камина”, “На бульваре”, “Крамниця”, “Трактир”.

I. Хлистун у своїх доробках виділяє чотири головні із трьома підгрупами лексико-семантичні групи відапелятивних онімів. Вона виокремила: “1) назви

осіб за родинною, соціальною, професійною віднесеністю; 2) абстрактні поняття, до яких відносить: а) основні філософські категорії, б) морально-ціннісні та інтелектуальні якості людини, в) фізіологічні та психологічні стани людини, г) суспільні та міжособистісні відносини, становища; 4) назви часових і просторових понять” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 164]. Цю класифікацію також доцільно використати на рівні з нашою, проте вона буде більш стислою.

З проведеного аналізу трапезонімів Херсона ми дійшли висновку, що частотність вживання відапелятивних трапезонімів вища за відонімні через те, що вони продуктивніші й мають у своїй семантиці готові асоціативні зв’язки, викликані у свідомості людини.

2.2. Структура найменувань закладів харчування

У наукових джерелах трапезоніми визначають не тільки як номінативні одиниці, але й як комунікативні – завдяки рекламному тексту відбувається мікрокомунікація зі споживачем. Такі найменування мають у своєму складі компоненти: “ідентифікатора (родова назва), кваліфікатора (видова назва) та диференціатора (індивідуальна назва)” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 101].

Н. Сизоненко виділила таку класифікацію структури найменувань: “компонент-ідентифікатор (назви-кваліфікатори), ідентифікатор + кваліфікатор, кваліфікатор + диференціатор, назви-диференціатори, ідентифікатор + кваліфікатор + диференціатор” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 101].

Здійснюючи структурний аналіз емпоронімів Херсона, С. Мартос виділяє однокомпонентні, двокомпонентні й багатоконпонентні конструкції й вказує, що “в емпоронімії м. Херсона переважно функціонують однокомпонентні умовно нейтральні найменування, представлені моделями:

одиночний антропонім, абрєвіатурні утворєння, одиночний онімїзований апєлятив” [Ошибкa! Источник ссылки не найден., с. 101].

Завдяки зібраному й систематизованому матеріалу ми можемо дізнатися про структуру найменувань трапєзонімів, які існують на мапі Хєрсона й вказати на частотність їх використання. Загальна кількість зафіксованих назв різних типів закладів харчування із назвою-трапєзонімом – 362 позиції.

Однокомпонентні структури в міському просторі наявні із частотністю у 180 найменувань, а це половина із зафіксованих, серед яких антропонімні конструкції відонімного походження також зафіксовано в ужитку: “Анжєліна”, “Олена”, “Олівія”, “Кристина”, “Наталі”, “Моцарт”, “Юджин”, “Ришєльє”, “Єсенін”, “Робінзон”, “Пушкін”.

Абрєвіатурні утворєння виконують одразу функцію скорочєння й утиснення, задля зменшення об’єму інформації й одночасно функцію зацікавлення, намагання розшифрувати й розгадати значєння, наприклад: “*Bar B.Q.*” (від барбекю – м’ясо, смаженє на спеціальному мангалі-рєшітці), “*ХєрсON*” (англ. увімкнути), “*Франс.уа*” (.уа – від ua, вказує на належність до України, інтернет-домен для сайту). До цієї категорії зарахували складні слова через спільну функцію привєрнення уваги: “*FoodDiM*” (Дім їжі), “*Автопланєта*” (кафе, якє знаходиться біля автосалону), “*Небосхїд*” (означає схїд сонця на горизонті), “*Dalikava*” (Далі кава), “*Латєшєчка*” (створєне зі слів Латє + кафєшєчка), “*Эйрлайн Экспрєс*” (Повітряна смуга + експрєс = швидко приготування), “*Coffeelaktika*” – складне слово, утворєне за допомогою складання слів (кава+галактика).

Одиночний онімїзований апєлятив рєпрезєнтовано такими назвами: “*Wasabi*”, “*Бочка*”, “*Пїкнік*”, “*Фрутюр*”, “*Вилка*”, “*Балкон*”. Коротка проста назва прямо вказує на те, що пропонує заклад.

При творєнні двокомпонентних трапєзонімів у м. Хєрсоні трапляються найменування, утворєні за моделями:

прикметник + іменник: *“Томатний сік”, “Рибацький Хутір”, “Вільний птах”, “Городское кафе”, “Вкусная еда”, “Здрава Страва”, “Біла Акація”, “Традиційні Смаколики”, “Чорний гусак”, “Смажений Кабанчик”, “Лунный Бар”, “Смачна Хата”, “Сладкий Рай”, “Хлебный дом”, “Шашлычный дворик”, “Чешская пивная”, “Галя Балувана”, “Зачинене серце”, “Lviv Croissants”, “Creativ Kvartal”, “Sweet Home”;*

числівник + іменник: *“Три Мудреца”, “Два Капітани”, “Два Кума”;*

числівник + числівник: *“Один + один”;*

іменник+іменник: *“Куры Гриль”, “Ведро гвоздей”, “Крик Души”, “Містер гриль”, “Оскар Сокровищ”, “Mister Cake”, “Mr Kebab”, “Mr Krendel”, “Potato House”, “Santos Kompani”, “Sushi Master”, “Космо Піца”, “Мама Піца”, “Brothers Coffee”, “Містер гриль”, “Пивасик bir”, “Elefant-Siti”, “Khit Sezonu”;*

іменник + дієслово: *“Время есть”;*

дієслово + займенник: *“Пий Мене”;*

дієслово + дієслово: *“Sily Z'yily”;*

прислівник + дієслово: *“Вжух і завернули”;*

іменник + прислівник: *“Хінкальня Закрито”;*

словосполучення /еквівалент речення: *“Я Перезвоню”.*

прийменниково-відмінкові конструкції: *“Піцерія на Леніна”, “На бульварі”, “У Каміна”, “Видупок Z Orlom”, “Yizha Z Soboyn”, “На Мішках”, “Кава В Квітах”, “Небо в чебуреках”, “Арел на лавренёва”; “То є sushi”.*

У двокомпонентних сполучних конструкції виявлено метафоричні сполуки з лексемою “золотий” як українською, так і англійською мовою: *“Золотий Апельсин”, “Золотий шампур”, “Золотий Ключик”, “Золотий Телець”, “Royal Gold”.*

Як видно, серед наведених моделей найбільшу продуктивність й частотність вживання спостерігаємо у прикметниково-іменникових, подвійних іменникових та прийменниково-відмінкових конструкціях. Це

зумовлено тим, що такі трапезоніми надають гостям повну інформацію про тип та профіль закладу. А завдяки прикметниковим сполукам додається упізнанність, оригінальність та привабливість закладу.

Багатокомпонентні трапезоніми м. Херсона містять конструкції, які складаються з головного компонента, який є індивідуальною назвою закладу й допоміжного, пояснювального. Головний компонент у свою чергу додатково уточнюється, розкриваючи споживачеві свою “історію” повністю.

Зазвичай допоміжними компонентами вважають слова типу: кафе (Cafe), ресторан (Restaurant), бар (Bar), кав’ярня.

Головна ж назва може містити доповнення таких моделей:

1) трикомпонентні (з допоміжним словом): *“Urbanist Ramen Bar”, “Fitzgerald Pub&Kitchen”, “FRUMAN light café”, “Chili Mangal&Bar”, “Sandler Lounge Bar”, “Лакомка & Don Corleone”, “Human Elite Hall”, “Kafe Sybyrskye Pel'meny”, “Sandro Gran Café”, “KILOGRAMM. Sushi Project”, “Lunca Speakeasy Bar”, “Paradise Coffee Bar”, “Woka Asia Food”, “Счастье by Gorshkov”, “Чайный дом Zen”, “Antalya Restaurant Herson”, “Kherson Türk Restaurant”, “Dim Kavi Lenina”, “Львівська майстерня шоколаду”, “Олд Стрим Холл”.*

2) чотирикомпонентні (з допоміжним словом): *“Перша Пекарня Твого Міста”, Південна Степова Броварня “Дрофа”, Kafe Hruzyns'koуi Kukhni “Stumari”, “Freebird Coffee Кав’ярня-Ростерія”, Кафе-пекарня-піцерія “Panettone”, “Кофейня на Почтовом переулке”, “Перша Пекарня Твого Міста”, Ресторан “Contrabass Beer & Wine”, Турецкая шаурма “Urban point”, “Яхт-клуб ресторан Мангал”.*

3) п’ятикомпонентні (з допоміжним словом): *“Піца & Гриль Магнум сімейний ресторан”, “ARAKS Lounge Cafe Bar B.Q.”, “Karaoke Club Zароу Park Place”.*

Аналіз зібраних трапезонімних матеріалів дозволив дійти висновку, що власники закладів тримаються тенденцій розгорнутих назв, які відображають

у собі історію закладу. У закладах Херсона переважають три- та чотирикомпонентні трапезоніми переважно іноземними мовами. Помітна також мова головної вівіски закладу. Кожен господар свого закладу прагне до неповторності й оригінальності, тому часто спостерігаємо часткову або повну назву, створену іноземними мовами.

2.3. Типи й принципи номінації харчових закладів м. Херсона

Традиційно виділяють два типи номінації: природну і штучну. Щоб їх розрізнити потрібно врахувати сферу, в якій відбувається найменування. Трапезоніми – це продукт сфери обслуговування, розвитку виробництва харчової продукції, спеціально спрямованої на споживача. У цьому випадку актуальною стала саме штучна номінація.

У трапезонімів як правило є дві назви, офіційна, як правило штучно створена назва (“*ФОП_ПІБ*”) – це ті найменування, під якими ці об’єкти зареєстровані органами державної реєстрації, їх використовують у діловому листуванні, оформленні документів та офіційній розмові та напівофіційні й неофіційні (зазвичай такі назви закладові дають самі гості, часто це коротка форма: “*SANN*” від “*Aleksandr SANN*”). Такі форми використовуються лише в усній формі та неофіційному листуванні.

Завдяки виділенню та опису шарів трапезонімічної системи м. Херсона (офіційного, напівофіційного й неофіційного) з’явилася спроба виявлення взаємозв’язку природної та штучної номінації у системі трапезонімів міста.

Переважно штучно створена номінація є базою для народно-природних назв. Зазвичай вона містить у собі прислівникову форму, або прийменниково-іменникову із вказівкою на місцезнаходження закладу харчування, особливості інтер’єру або семантичну асоціацію. Наприклад: “*Beerloga*” – пивний бар, який знаходиться на першому поверсі, “*Терраса*” – ресторан із виходом на набережну, “*Чердак*” – заклад знаходиться на верхньому поверсі будинку, “*Трактир*” – має інтер’єр тогочасних трактирів, “*Рибацький*

Хутірок” – місцезнаходження закладу в одній із заток Дніпра. Після чого природно сформовані номінації переходять на рівень офіційних.

Виділяючи певний об’єкт з-поміж інших, людина перш за все звертає увагу на його ключові ознаки, на те, що притаманне саме йому. З часом характеристика названого об’єкта змінювалась. Це підтверджує О. Галай і виділяє 2 напрями: “1) опис позначуваного за реальними ознаками (розташуванням, виглядом, функцією), 2) означення за неіснуючими прикметами, які набували бажально-умовного характеру (те, що номінатори хотіли б бачити як ознаку об’єкта)” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 7].

В українській сфері надання харчових послуг відсутні канонні норми назовництва, держава не впливає на процес творення власних назв. Саме ці чинники дають підставу наголосити, що трапезоніми м. Херсона мають своєрідну індивідуальну природу. Власники йменують свої заклади, спираючись на свої принципи, інтелект, смакові погляди та йдеали.

Після визнання України незалежною державою, зміна системи управління зменшила контроль над назовництвом в Україні, відповідно й у м. Херсоні. Сірі нецікаві радянські назви поступово витіснилися контрастними прямолінійними назвами, які створювалися за прикладом іноземних, почали використовувати візуальні прийоми мовної гри, українські слова транскрибували іноземними літерами тощо.

Трапезоніми – одна з частин мовного портрету міста, а через те, що вона виконує функцію привернення уваги й заохочення, тобто рекламує заклад, вона повинна одночасно й виконувати задачі й передавати змістовну інформацію про напрям й кваліфікацію закладу, одночасно не втративши свою чіткість й лаконічність.

О. Галай серед мотиваційних ознак онімів виділяє й допоміжні, до яких відносить ознаки меморіальності, вшанування, характеристичності та асоціативності й вказує на ступені мотивації онімів. “Перший ступінь – пряма,

або об'єктивна, мотивація (факт реальної співвіднесеності назви і об'єкта вважається істинним). Другий ступінь – опосередкована мотивація (реальна співвіднесеність назви і об'єкта сумнівна). У третьому ступені реальна співвіднесеність назви і об'єкта вважається відсутня” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 8].

Щоб донести прозорість роботи назвемо ці принципи номінації трапезонімів м. Херсона таким чином:

- 1) об'єктивна – пряма номінація;
- 2) опосередкована – асоціативно-образна номінація;
- 3) відсутня – символічна номінація.

2.3.1. Пряма номінація

В основі таких трапезонімів – рекламно-інформаційний принцип номінації. Такі назви прямо вказують на зміст поняття, який закладено у найменуванні. Трапезоніми цього типу не потребують додаткового тлумачення, а прямо вказують на профіль та специфіку закладу харчування: “КАРАВАЙ”, “Кури Гриль”, “Пивасик bur”, “Суши Wok”, “Томатний сік”, “Фритюр”, “Basta Pasta”, “Cappuchino”, “Coffee Moments”, “Craft Burger”, “Koza”, “Marmelad”, “Mlynets' Ta Kava”, “Patrick Beer Bar”, “Wasabi”, “Zefir”.

Найменування такого типу активно функціують у міському просторі, повністю виконуючи інформативну роль й цілком задовольняють клієнтів. Серед тенденції називати заклади оригінально-специфічними назвами, традиційні назви закладів харчування, які мають пряму назву зі вказівкою на товар продовжують тримати лідерство серед споживачів.

Власні значення у назвах з'являються завдяки частотному використанню власниками оригінальних прийомів та засобів найменувань: Слова *дім*, *двір* та *хутір*: “Хлібний дім”, “Чайний дім Zen”, “Дім кави”, “Рибацький Хутір”, “Шашлычний дворик”, “Dim Kavi Lenina”, “Potato House”. Слово *Піцерія* та *піца* у складі трапезонімів: “КосмоПіца”,

“МамаПіца”, “КОТТОPIZZA”, “Піцерія на Леніна”, “Піцерія на Миру Місце Тіста”, “Піца & Гриль Магнум сімейний ресторан”. Слово *Містер* у різних формах (уркаїнська, англійський відповідник або скорочення): *“Містер гриль”, “Mister Cake, “Mr Kebab”.*

Найменування-позитиви (одразу в назві оцінка закладу й продукції): *“ПивоВо”, “Божественний шашлик і картопелька”.* Такі назви одразу налаштовують розуміння споживача на позитивний лад та передчасну оцінку закладу.

Компоненти, які вказують на національно-культурне спрямування закладу, наприклад: *“Чеська пивна”, “Lviv Croissants”, “Sybyrskye Pel'meny”.* Назви, які містять займенникові форми: *“Мій дорогий”.* Номінативи із суфіксами та графічно виділеними флексіями: *“Лакомка & Don Corleone”, “Смажений Кабанчик”, “Шашлычний дворик”, “SkotinaS”.*

Після проведеного дослідження зафіксовано, що найменування з прямою номінацією в основі – це стилістично нейтральні одиниці. Вони мають пряме значення й вказують на назву, особливість та вирізнення закладу з-поміж усіх. Такі трапезоніми виконують відображально-розпізнавальну функцію, тобто вказують на реальні риси об’єкта. Назви харчових локацій є найбільш улучними в тому випадку, коли мають прозору семантику й просту структуру, яка вказує прямо на суб’єкт продажу.

2.3.2. Асоціативно-образна номінація

Такі трапезоніми ще називають побічно інформувальними, які не відображають повних властивостей названого закладу, але частково натякають на зміст поняття. Умовно-символічний принцип є основою для найменувань цієї групи, а ключовою властивістю цих назв є наявність асоціацій та натяків. Н. Кутуза вказує, що в основу таких назв “покладено асоціативні зв’язки, що містять натяк на специфіку підприємства, якість, вид, розміри продукції, результат від використання продукції (послуг), інтер’єр, архітектурні особливості, місце знаходження, ознаки елітності, престижності”

[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 14]. Найменування такої групи вказують на ключові ознаки об'єкта через залучення мисленнєвих процесів та творчих прийомів, викликаних асоціативними зв'язками. Частіш за все вказують на позитивні ознаки закладу.

Розглядаючи всі назви харчових закладів, виділяємо такі тематичні групи, в основі яких асоціативно-образна номінація: 1) найменування осіб за родом діяльності; 2) лексичне значення, що виражає специфіку закладу харчування; 3) персонажі казок, мультфільмів, вигаданих всесвітів; 4) предметна і професійна лексика в назві закладу; 5) асоціація назв закладів харчування за країнами; 6) конструкції, які вказують на місцезнаходження закладу громадського харчування; 7) трапезоніми, які виражені лексикою престижності й привабливості; 8) прийоми “три слів”: рима, свідоме використання слів у переносному значенні, скорочені або зведені слова, прийом зміни та співставлення слів у трапезонімах.

Найменування осіб за родом їхньої діяльності лише частково розкриває специфіку трапезоніма, наприклад: *“Барин”*, *“Буржуа”*, *“Сударушка”*, *“Швейцар”*.

Конотовані трапезоніми, тобто ті, які мають у собі емоційно-експерсивне значення мовної одиниці, що доповнює його, містять асоціативні зв'язки, вони опосередковано вказують на сферу діяльності закладу громадського харчування.

Значення іменника, дієслова або певного словосполучення, використаного господарями закладу як трапезонім, орієнтує мешканців й гостей міста на специфіку закладу харчування: *“Бочка”*, *“Вжух і завернули”*, *“Лю-ля”*, *“Пічка”*, *“Рубацький Хутір”*, *“Солодкий Рай”*, *“Смачна Хата”*, *“Beerlin”*, *“Beerloga”*, *“Blinovsky”*, *“Forellis”*, *“Kharchevnya”*, *“Khit Sezonu”*, *“Kozats'ka Vtikha”*, *“Sale e Pepe”*, *“Sily Z'yily”*, *“Strilets”*, *“Tekhas”*, *“Trapeza”*, *“Vizyt”*, *“ZAPRAVKA”*, *“ZATOCHI”*.

Персонажі казок, мультфільмів та кінострічок першочергово викликають у споживача асоціацію із напрямком кухні, а другопланово вже тематику кафе чи ресторану: “*Аль Капоне*”, “*Челентано*”, “*Робинзон*”, “*Теремок*”, “*У Хотабича*”, “*Челентано*”, “*Ali Baba*”, “*Escobar*”, “*Kong Food*”.

Так кафе-ресторан “*Аль Капоне*” – однойменний заклад, який асоціюється з низкою італійських кінострічок, перше враження – італійська кухня, піца й паста. “*Челентано*” – аналогічно попередньому прикладу, заклад спрямований на італійську кухню. “*Kong Food*” – це своєрідна гра слів, назва фільму + слово “їжа” англійською, на емблемі закладу звичайно намальована горила Конг.

Назви цього типу змушують реципієнта робити пені припущення щодо семантики назви закладу харчування, адже асоціативно-образні найменування не завжди є очевидними у своєму значенні. Для повного його відтворення адресат мовлення повинен мати певний життєвий досвід та уявлення про світ, уміти спертися на свою уяву, а також мисленнєві здібності.

Використання професійної, предметної, а також термінологічної лексики вказує на напрям закладу харчового обслуговування. Наприклад, слова “гриль”, “пічка”, “шампур” непрямо вказують на те, що у закладі виготовляють страви на вогні, копчені або диму, відразу асоціація з м’ясними або рибними стравами: “*Grill Pub*”, “*Ochag*”, “*Золотой шампур*”, “*Пічка*”. Харчова термінологія, столові прилади, допоміжні тари, а також види додаткових приправ вказують на те, що заклад стовідсотково орієнтований на харчування громадян: “*KILOGRAMM. Sushi Project*”, “*Sale e Pepe*” (італ. “*Сіль та Перець*”), “*Shkaf*”, “*Бочка*”, “*Вилка*”, “*Філіжанка*”.

Для того, щоб пересічний громадянин зрозумів, яка специфіка кафе, ресторану чи кав’ярні, іноді потрібно попередньо з досвіду знати з чим пов’язана та чи інша країна, місто, яка специфіка їжі в певному регіоні світу. *Antalya Restaurant Herson, Kherson Türk Restaurant, Істамбул та Bosfor* –

ресторани турецької кухні, це відомо одразу із назв міст та протоки, які знаходяться у Туреччині. *“Cuba Libre”, “Kafe Rio”, “Riviera”, “Tekhas”, “Казбек” та “Фудзі”* – аналогічні приклади закладів харчування, орієнтовані на кухню тієї країни, в якій розташоване місто, гора або узбережжя.

Конструкції “прийменник + іменник”, прислівникові форми або просторові іменники, які вказують на місцезнаходження закладу громадського харчування, які вже не надають інформацію про специфіку й особливості міста, потрібно бути обізнаним з інформацією тих, хто оточує споживача, розгорнутої реклами або фото на вивісках, наприклад: *“На бульварі”, “На Мішках”, “Терраса”, “Трактир”, “У Каміна”, “Чердак”, “Фазенда”, “Привоз”, “Огород”, “Beerloga”, “Dacha”, “Kharchevnya”*. Так, деякі з назв не потребують сторонньої допомоги у розумінні посилу, наприклад *“Трактир”, “Beerloga”* дають змогу зрозуміти, що ці заклади спрямовані на спиртні напої й загальноживані прості страви. *“Фазенда”, “Огород” і “Dacha”* – непрямо вказують на екологічність продукції, можливо, вирощеної у тепличних умовах, заклади домашньої смачної кухні.

Найчастіше в іменникових найменуваннях типу *“Чердак”, “Балкон”, “Терраса”, “Shkaf”* немає прямої семантики й натяку на специфіку закладу, однак завдяки таким номінативним метафорам адресат розуміє розташування будівлі, поверх або шлях доступу всередину закладу. Так кафе *“Чердак”* автоматично не буде розташоване на нижньому поверсі, як і ресторан *“Балкон”*. Такі назви прямо натякають на чудовий огляд з вікон та балконів.

Для приваблення уваги адресата власники закладів використовують лексику престижності й привабливості задля того, щоб зацікавити й запросити до себе гостей. Наприклад, це такі номінації трапезонімів: *“Human Elite Hall”, “Барин”, “Буржуа”, “Сударушка”*. Такі назви, на нашу думку, доцільні лише тоді, коли заклад гарантує не лише гучну назву, а й пропонує послуги на такому ж високому рівні.

Цікавість жителів й гостей міста полягає не лише в своєрідній семантиці трапезоніма, а й тому, з чим пов'язаний заклад харування. Господарі й співвласники закладів часто вдаються до прийомів “три слів”, як от рима – “*Sily Z'yily*”.

Свідоме використання слів у переносному значенні – “*ZATOCHI*” (дієслово, яке має пряме значення “загострити будь-який предмет” у нашому випадку має значення “з’їсти свою порцію повністю й швидко”); *ZAPRAVKA* аналогічно попередньому прикладу, коли слово з іншої сфери (транспортної, коли заправляють пальне в авто) переходить у розряд із харчовим значенням, так само означає “сісти поїсти, заправити людину”.

Скорочені або зведені слова, виділення суфіксів задля привернення уваги також спрацьовує для залучення клієнтів закладу. “*Лю-ля*” – кафе-ресторан кавказької кухні, ймовірно назва утворена від найменування страви люля кебаб, однак автору трапезоніма хотілось привернути увагу, тому першу частину він розділив дефісом. Фірмова мережа торгівельних закладів харчування “*Ням-КА*” названа короткої та влучно, власники розділили слово на дві частини й графічно великими літерами виділили суфікс та закінчення слова.

Завдяки прийому зміни та співставлення двох слів у трапезонімі, господарям закладів часто вдається подати у назві полісемантичність, розкрити сенс назви повістю. Так, у ресторані “*Ченто Перченто*” перше слово означає назву комуни в Італії, обізнаному споживачеві одразу просто буде здогадатися про напрям закладу. Друга ж частина найменування – це змінене на італійський мотив слово *перець* – *перченто*.

Ключова функція закладу харчування – це надання послуг харчування, забезпечення комфорту та бажання повертатись туди знову, тому трапезонім повинен містити передусім інформацію про напрям роботи закладу, якість продукції та специфіку обслуговування гостей персоналом.

Конотовані трапезоніми не вказують прямо на різноманітні властивості об'єктів чи види послуг, до їх структури зазвичай входить компонент, який утворений через метафоричне перенесення, багатозначність або смислову гру слів. Такі трапезоніми побічно інформують споживача про властивості названого об'єкта, вони можуть утворювати розряди тематичних груп, які ми виділили раніше. Створюючи назви кафе, ресторану або кав'ярні власники використовують загальноживану лексику, щоб за допомогою натяку навести споживача на правильний сенс закладу. Тобто у гостя не повинно виникнути труднощів у розумінні сенсу назви, а також специфіки закладу та його напрямку.

2.3.3. Символічна номінація

Трапезоніми, які утворено на основі лексем, що не розкривають семантику поняття й не дають ніяких уявлень про специфіку й напрям закладу громадського харчування прийнято називати символічними або умовними трапезонімами. Такі найменування не передають жодної інформації про діяльність закладу, про розташування або кухню. Зазвичай до їх використання вдаються лише через гарну назву або задля емоційного привернення уваги до закладу. Наше дослідження показало, що саме таких найменувань у Херсоні найбільша кількість.

Такі назви є умовними, мають у собі лише назву, нічим не обґрунтовану, в них відсутні спільні ознаки або риси з іншими предметами чи явищами. Саме в основі цих трапезонімів закладено символічний принцип номінації.

Як основну групу, в основі яких покладено символічну номінацію, слід відзначити онімні групи, а саме:

1) антропоніми: *“Наталі”, “Валентина”, “Елена”, “Кафе у Олі”, “Кафе “Кристина”, “Анжеліна”, “Ліка Базиліка”, “Олівія”, “КОКО”, “Элен”, “Alice”, “Viktoriya”, “Merry Berry”, “Michel”, “Naomi”, “ТАТІ”, “Leila”, “Есенин”, “Эдисон”, “Черчілль”, “Александр Шанц”, “Паб Джон Говард”, “Есенин”, “Пушкин / Pushkin”, “Моцарт”, “Юджин”, “Ришельє”,*

“Дон Марко”, Cafe “Лімвінов”, “Heisenberg”, “Sandro”, “Patrick Beer Bar”, “Aleksandr SANN”, “Escobar”, “Medvedeff”, “Лакомка & Don Corleone”, “Restoran Trubetskogo”;

2) топоніми: “Авлабар”, “Калабрія”, “Барбадос”, “Херсон”, “Істамбул”, “ЛИВАДИЯ”, “Вавилон”, “Фудзи”, “Эдельвейс”, “Казбек”, “Пиццерия на Ленина”, “Севан”, “Гольфстрим”, “Tekhas”, “Verona”, “Casablanca”, “Nayru”, “Tbilisi”, “Antalya Restaurant Herson”, “Lviv Croissants”, Gastrobar “Chicago”, “Kafe Rio”, “Fitz Roy”, “Riviera”, “Потьомкінський” / “Potiomkins'ky”, “Dim Kavi Lenina”, “ARAKS Lounge Café”, “Bosfor”;

3) теоніми і міфоніми: “АФИНА”, “Вавилон”, “Афродита”, “Ангел”, “Feniks”;

4) космоніми й астроніми: “Золотой Телец”, “Зодиак”, “Зоря”, “Лунный Бар”, Кафе “Автопланета”, “Vim Space”, “ECLIPSE”, Кофейня “Orbita”, “Coffeelaktika”.

До символічних (умовних) трапезонімів відносимо такі групи іменникових назв: найменування осіб (за родом діяльності), фауноніми та флороніми, природні реалії, найменування абстрактних понять, людські почуття, термінологічну лексику, трапезоніми із семантикою престижності, лексику з вказівкою на місцезнаходження або форму будівлі закладу.

Найменування осіб за родом діяльності, посадою, званням представлені такими прикладами закладів харчування: “Швейцар”, “Strilets'”, “АМАЗОНКА”, “Барин”, “Сударушка”, “Буржуа”, “Imperatritsa”, “General Voice”, “Два Капитана”, “Дон Марко”.

Фауноніми та флороніми, тобто назви, що вказують на тваринний і, відповідно, рослинний світ репрезентовано такими йменуваннями закладів: “Кабанос”, “Чорний гусак”, “Monkey”, “Kralitsa”, “Ptashka”, “T-Rex Cafe Kherson”, “Koza”, “Zebra”, “Elefant-Siti”, “Cheeky Sparrow” (англ. “Зухвалий горобець”), “Hot Enot”, “Kit Na Dakhu”, “RYBA HUB”, “SkotinaS”, “Берізка”,

“Клюква”, “Мускат”, “Платан”, “Кактус”, “Біла Акація”, “Акація”, “Катальпа”, “Едельвейс”, “Вамбук”, “Васса Росса” (іт. “Червона ягода”), “Granat”.

Назва кафе, кав’ярні чи ресторану, у яку покладено семантику природних реалій та пір року, коштовних каменів не мають жодного відношення до специфіки закладу, не вказують напрям роботи або кухню, наприклад: “Limo”, *Von Appetit* “Росинка”, “Метелиця”, “Тепло”, “7-Nebo”, “Fire & Frost” (англ. “Вогонь і мороз”), “VapeBar Horizon”, “Янтарек”, “Royal Gold”.

Абстрактна лексика зазвичай не має прямого відношення до специфіки закладу, якщо складається з одного слова без допоміжних компонентів, які вказують на страву: “Фрідом”, “Гармонія”, “Вояж”, “Еврика”, “Міленіум”, “Ендорфін”, “Ego”, “Chao express”, “Art Cafe Seven Fridays”, “Vizyt”, “Boho bar”, “Cafe-bar Memories” (англ. “Спогади”), “EasyBar”, “Un Momento”, “Fee de café” (фр. “Плата за кафе”), “Felicita” (ісп. “Привітання”), “Miracoli” (іт. “Чудо”), “Nostalgie”, “Playtime” (англ. “Час гри”), “Trapeza”. Часто власники закладу обирають абстрактні трапезоніми на позначення позитивних понять, щоб люди, не знаючи специфіки закладу, мали фундаментальне уявлення, що заклад їх приємно здивує та не розчарує.

Найменування почуттів, душевного й фізичного стану людини – “Крик Души”, “Щастя by Gorshkov”, “Tin-Ton”, “POUD REST”, “KaiF”, “JOY” (англ. “Радість”), “Kurazh”, “La Danza” (ісп. “Танцювати”), “La Viva” (ісп. “Жити”) – вказують на фізичний та духовний компонент закладу, те, що він може запропонувати. Містяни можуть зрозуміти такий вибір трапезоніму неоднозначно, адже, наприклад, “La Danza” (ісп. “танцювати”) може також означати магазин одягу для танців, танцювальну студію або школу мистецтва.

Термінологічна й предметна лексика своєрідна, вона стосується одразу двох розрядів принципів номінації: асоціативно-образної та умовної (символічної): у першому випадку доцільно використати назви “Grill Pub”,

“Ochag”, “Золотой шампур”, “Пічка”, “KILOGRAMM. Sushi Project”, “Sale e Pere” (італ. “Сіль та Перець”), “Shkaf”, “Бочка”, “Вилка”, “Філіжанка”, але тут наша задача обрати заклади харчування із нульовою асоціацією та емоційною образністю, тому сюди відносимо такі трапезоніми: “Круг”, “Меридиан”, “Цепелін”, “Гринвіч”, “Форсаж”, “Шансон”, “Петро”. Їх, як і попередню групу назв, використовують для назв будь-яких закладів, чи то будинки відпочинку, магазини або наукові заклади. “Круг”, “Меридиан”, “Цепелін”, “Якір”, “Форсаж” та “Гринвіч” можна сплутати із назвами торгівельних закладів для науковців, інженерів або картознавців, а “Шансон” та “Петро” можуть означати заклади відпочинку й співу.

Трапезоніми із семантикою престижності виконують роль привернення уваги й зацікавлення споживача, попередньо самостійно вказуючи самооцінку. Заздалегідь вони не попереджають гостя про будь-яке спрямування закладу, наприклад: “Human Elite Hall”, “Perfetto” (іт. “Ідеально”), “Абсолют”, “Лідер”. Власники таких ресторанів і кафе повинні нести повну відповідальність за назву закладу, адже гості певного статусу вже розраховують на високий рівень закладу.

Наведемо приклад трапезонімів, які містять лексику з вказівкою на місцезнаходження або форму закладу: Шашична “Арел на лавренёва”, “Кофейня на Почтовом переулке”, “Олд Стріт Холл”, “Рибацький Хутір”, “Пиццерія на Миру Місце Тіста”, “Шашлычний дворик”, “На бульваре”, “Хлібний дім”, “Чайний дім Zen”, “Видупок Z Orlom”, “На Мішках”, “У Камина”, “У Хоттабыча”, “Терраса”, “Фазенда”, “Kafe Dacha”, “Kharchevnya”, “Veranda cafe”, “Пікнік”, “Теремок”, “Батьківська оселя”, “Театральне”, “Чердак”, “Огород”, “Башня”, “Крамниця”, “Трактир”, “Sweet Home”, “The Blueroom”, “The Roundabout” (англ. “Карусель”), “Vostok”. Сюди відносимо назви місцевості із цифровими позначками: “Route 66” (“Маршрут 66”), “ZONA23”.

Тож, трапезоніми цього принципу номінації не дають реципієнту жодних уявлень про структуру, напрям чи діяльність закладу громадського харчування, їх функція – лише привернення уваги яскравою назвою. Інформацію про заклад гість дізнається вже безпосередньо під час візиту, на місці. Умовні номінації є своєрідно мотивованими, адже власники через свої уявлення все одно обрали таку назву, а тому посилались на ті чи ті уявлення свого світогляду.

Після аналізу цього типу номінації можемо виділити такі ключові властивості трапезонімів з умовним принципом номінативного творення, а саме: 1) такі назви зовсім не описують й не дають характеристики закладу, який номіновано; 2) “у семантико-функціональному плані умовні номінації зближуються з центральними розрядами ономастичного поля (антропонімами і топонімами)” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 59].

Отже, провівши дослідження трапезонімів Херсона констатуємо: серед українських та іноземних назв закладів харчування джерельна база ділиться на дві категорії – відонімні та відапелятивні найменування; за чистельністю й частотністю вживання відапелятивні трапезоніми є поширенішими й продуктивнішими за своєю природою; їх виділено 15 лексико-семантичних груп, а тому доцільно назвати їх пріоритетними під час процесу обрання назви.

Структура трапезонімів Херсона різнотипна, виділено одно-, дво-, багатоконпонентні позиції та абрєвіатурні утворення, перші насамперед лідери за частотністю вживання у назвах закладів.

Щодо принципів й типів номінації трапезонімікону м. Херсона розрізняють назви із прямою номінацією, тобто семантика повністю відповідає дійсності, із асоціативно-образним типом номінації (у таких випадках назву розуміють за допомогою додаткових компонентів або асоціацій, які викликає у реципієнта трапезонім) та символічна номінація (у назві зовсім немає зв'язку із напрямом діяльності закладу, тобто маємо нульову прозорість й жодних натяків). Продуктивним принципом онімізації

вважаємо пряму номінацію. Асоціативно-образний тип вимагає від гостя розширеного світогляду та певних знань.

ВИСНОВКИ

Урбаноніміка – наука, джерельну й термінологічну базу якої ми задіяли у кваліфікаційній роботі, динамічна у своєму розвитку. З плином часу спектр наукових понять змінюється, аналізується та розширюється, саме тут нам вдалося розкрити детальніше поняття трапезоніму на прикладі назв закладів громадського харчування українського міста – Херсона.

У роботі ми виділи основний понятійно-термінологічний апарат і спектр стандартизованих термінів урбаноніміки, а саме: урбаноніми, урбанонімія, онім, міський простір, міський ландшафт, текст міста, ергонім й трапезонім. Базовими поняттями користувалися протягом всієї роботи.

З'ясували значення понять ергонім й трапезонім. Ергонім – власна назва певної групи або ділового об'єднання людей задля досягнення цілей, зокрема установи, підприємства, заклади. Трапезонімом називаємо ті заклади, які виготовляють і продають харчову продукцію, зокрема кафе, ресторани, кав'ярні, їдальні, заклади швидкого харчування та їжа “на виніс”.

Становленню одного із сучасних напрямів урбаністичних досліджень в українській мові сприяли вчені як українських, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, праці у царині урбаноніміки проводили: Беценко Т., Виробіш А., Галай О., Галас К., Гандке К., Желєзняк І., Жіго П., Крип'якевич І., Лесовець Н., Лучик В., Мезенко Г., Мікульський К., Мораді А., Мурзаєв Е., Негер О., Подольська Н., Позніхиренко Ю.Суперанська О., Тишка П., Торчинський М., Цілуйко К., Ярещенко А.

Активні урбаністико-лінгвістичні дослідження проводяться у ХХІ ст. У дослідження мовознавців урбаністичних студій вже потрапила частина міст України, зокрема Вінниця, Кривий Ріг, Луганськ, Львів, Одеса, Харків.

Трапезонімна частина урбаноніміки також вивчається локально, зокрема на Луганщині, Полтаві, Харкові. До цього списку доцільно тепер додати Херсон. Такий спосіб дослідження текстового простору міста дає можливість

ідентифікувати місто або область за особливими культурними або історичними подіями, традиціями та звичаями.

Джерельна база у складі найменувань харчових закладів м. Херсона проста й струнка, доцільно було виділити: 1) найменування відонімного походження; 2) найменування відапелятивного походження.

Відонімні найменування утворені завдяки переходу власної назви із класу в інший клас, тобто прийом трансонімізації. В основу для утворення таких трапезонімів виступають різні класи онімів: антропоніми, топоніми, теоніми, астроніми, міфоніми, космоніми. Найбільш продуктивними онімами, що формують основу власних назв закладів харчування м. Херсон, стали антропоніми й топоніми, через вияв специфічних особливостей, притаманних більшою мірою власникам закладу, тобто їхні імена й прізвища, чи місцем розташування, локації або географічних особливостей.

Найменування, в основі яких апелятив є результатом дії процесу онімізації, зумовлює перехід оніма із загальної категорії у власну назву без будь-яких змін. Під час роботи ми виділили найбільш повні лексико-семантичні групи, які репрезентують відапелятивні найменування в ресторанних закладах Херсона: найменування осіб за родом діяльності; найменування осіб за посадою, званням; назви-характеристики осіб; фауноніми (найменування тварин); флороніми (найменування рослин); лексика з семантикою престижності й позитивної оцінки (назви-позитиви); предметна лексика; терміноназви; назви коштовних каменів та мінералів, хімічних речовин; найменування природних реалій; найменування почуттів, душевного й фізичного стану людини; абстрактна лексика; лексеми на позначення страв; лексеми з графічно виділеними або зміненими літерами; лексика із вказівкою на місцезнаходження. За результатами нашого дослідження частотність вжитку такого виду трапезонімів вища за відонімні найменування, через вже утворені у свідомості споживача асоціативні зв'язки між назвою закладу й загальною категорією.

Зібраний матеріал дав можливість виділити за будовою трапезонімів Херсона такі структурні категорії: однокомпонентні, зокрема антропонімні назви; аббревіатурні утворення, які виконують функцію скорочення й зацікавлення; одиничний онімізований апелятив; двокомпонентні утворення, наприклад, прикметник + іменник; числівник + іменник; числівник + числівник; іменник+іменник тощо; прийменниково-відмінкові конструкції; односкладні, двоскладні речення; багатоконпонентні трапезоніми, а саме трикомпонентні (з допоміжним словом); чотирикомпонентні (з допоміжним словом); п'ятикомпонентні (з допоміжним словом). Після структурованого аналізу найменувань, дійшли висновку, що власники закладів віддають перевагу розгорнутій структурі назви закладу, яка подає історію, сенс та напрям харчової організації.

Після аналізу зібраного матеріалу назв закладів харчування Херсона ми виділили 3 принципи номінації: 1) об'єктивний – пряма номінація; 2) опосередкований – асоціативно-образна номінація; 3) відсутня – символічна номінація.

Трапезоніми із прямим типом номінації мають пряму вказівку на зміст поняття, прозору структуру й семантику. Асоціативно-образний принцип номінації потребує у пересічного громадянина певних знань, асоціацій, які були закладені у свідомості задовго. Завдяки натякам реципієнт зможе зрозуміти напрям роботи закладу харчування. Це можуть бути найменування осіб за родом діяльності, персонажі вигаданих всесвітів, предметна та професійна лексика, місцезнаходження закладу, слова престижності й привабливості тощо. Відсутня номінація або символічна – назва закладу не має жодних зв'язків або натяків на спрямування роботи, кухні. Це зазвичай групи онімів: антропоніми, топоніми, теоніми і міфоніми, космоніми й астроніми. До них ми додали фауноніми, флороніми, природні реалії, абстрактну лексику, почуття й душевний стан, вказівку на місцезнаходження кафе чи ресторану – тобто всі ті групи, які жодним способом не вказують на орієнтацію закладу.

Проведене дослідження дало нам змогу доповнити наукову літературу власним матеріалом завдяки створеному й укладеному повному алфавітному покажчику трапезонімів Херсона. Ця робота послугує нам у подальшому вивченні трапезонімів міста, як власне джерело, а зведені таблиці, в яких структуровано джерельну базу, структуру та принципи номінації трапезонімів з часом будуть доповнені новим матеріалом, завдяки наочним схемам класифікації трапезонімів.

Мовний простір Херсона сьогодні є частково дослідженим, однак трапезонімікон постійно оновлюється, певні заклади закриваються, з'являються нові або відбувається деномінація. Особливо це відбувається в умовах швидкоплинного сьогодення. Подальше дослідження мови закладів харчування Херсона є перспективним дослідженням у майбутньому, зокрема творення та функціонування трапезонімів Херсона, їх вплив на культурну свідомість громадянина українського міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв О. Географічне дослідження топонімічної системи України. Автореф. дис. кандидата геогр. наук. Київ, 2006. 37 с.
2. Белей О. Сучасна українська ергонімія (на матеріалі власних назв підприємств Закарпатської області) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львів, 2000. 17 с.
3. Беспалова А. Принципы и способы номинации в английской эргонимии (на материале названий фирм и компаний). *Вопросы ономастики*. Свердловск : Уральский университет, 1991. Вып. 19. С. 158-167.
4. Галай О. Українська урбанонімія Закарпаття ХХ-ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. філолог. наук : 10.02.01; Ужгородський нац. ун-т. Ужгород, 2009. 17 с.
5. Ганич Д., Олійник І. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Вища школа, 1985. 360 с.
6. Гнатюк О. Урбаноніми міст України як маркер територіальної ідентичності населення. *Часопис соціально-економічної географії*. Вип. 15(2) 2013. С. 144-147.
7. Гримашевич Г. Урбанонімія Житомира в контексті декомунізації. *Мова: класичне-модерне-постмодерне*. Вип. 2. 2016. С. 54-61.
8. Гріччина А. Урбаноніміка як галузь сучасних топонімічних досліджень. *Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХнПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2017. Вип. 45. С. 3-8.
9. Долинська М. До питання методики класифікації урбанонімів як історичного джерела. *Вісник Харківського національного університету імені В. Каразіна Н. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки»*, Вип. 26. 2018. С. 18-32.

10. Дубчак В. Власні назви освітніх установ м. Хмельницького: мотивація, способи творення, семантика твірної основи. *Філологічні науки*. 2014. Вип. 37. С. 121-125.
11. Ільченко І. Відапелятивні годоніми м. Запоріжжя. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 21. 2016. С. 223-225.
12. Калюжна Д. Культурна семантика назв об'єктів сучасного міста (на матеріалі трапезонімів Херсона). *Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук : перспективи та виклики* : Матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 10 грудня 2021 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2021. С. 504-507.
13. Колоїз Ж., Титаренко А. Годоніми із глорифікаційною семантикою в урбанонімному просторі Кривого Рогу. *Український смисл*. 2015. С. 72-82.
14. Крип'якевич І. Топоніміка старого Львова. *Науково-інформаційний бюлетень Архівного управління УРСР*. Київ, 1964. № 5. С. 85-87.
15. Крупеньова Т. Лексико-семантичні та словотвірні особливості годонімів міста Одеси. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2015. №16. С. 29-31.
16. Кутуза Н. Структурно-семантичні моделі ергонімів (на матеріалі ергонімікону м. Одеси) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Одеса, 2003. 19 с.
17. Лесовець Н. Ергоніми в системі ономастичного простору. *Лінгвістика : зб. наук. праць. Луганськ : Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. 2008. № 14. С. 27-35.
18. Лесовець Н. Ергонімія м. Луганська : структурно-семантичний і соціально-функціональний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01. Луганськ, 2007. 19 с.
19. Лучик В. Етимологічний словник топонімів України. Київ: ВЦ «Академія», 2014. 544 с.

20. Лучик В. Про особливості номінації в топонімії України. *Вісник Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника. Філологія*. Івано-Франківськ, 2011. Вип. ХХІХ-ХХХІ. С. 21-24.
21. Ляшенко Р. Мікротопонімія Кіровограда : автореф. дис. ... канд. філол. Наук : 10.02.01. Харківський нац. у-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2008. 19 с.
22. Мартос С. Структурно-семантична характеристика емпоронімів м. Херсона. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. Херсон, 2015. Вип. 22. С. 98-102.
23. Мезенко А. Урбанонимия Белоруссии : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра філол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык»; 10.02.02 «Языки народов СССР» Минск, 1991. 35 с.
24. Мораді А. Структура, семантика і функції назв міських об'єктів сучасного міста (на матеріалі емпоронімів і трапезонімів м. Харкова). автореф. дис. ... канд. філолог. наук : 10.02.01. Харків, 2019. 18 с.
25. Негер О. До питання про термінологічно-поняттєвий апарат урбаноніміки. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2012. С. 47-50.
26. Подольская Н. Словарь русской ономастической терминологии. Москва : Наука, 1988. 192 с.
27. Позніхіренко Ю. Мотиваційна база ергонімів як знаків соціокультурного простору України й англомовних країн. дис. ... кандидат. філол. наук: спец. 10.02.17; Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ, 2018. 264 с.
28. Сизоненко Н., Пащенко А. Структурно-семантичний аналіз трапезонімів міста Полтави. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 43. том 3. 2021. С. 99-104.
29. Словник української мови у 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. Київ : Наукова думка, 2010. Т. 4 : Д – Ж. 2013. 1007 с.

30. Собіна С. Трансонімізація як різновид лексико-семантичного словотвору найменувань творчих колективів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 27. Том 4. 2020. С. 86-90.
31. Суперанская А. Общая теория имени собственного. Москва: Наука, 1973. 367 с.
32. Титаренко А. Місце урбанонімів у загальній класифікації онімів. *Філологічні студії*. Вип. 9. Ч. 2. 2013. С. 171-180.
33. Хлисту́н І. Власна назва в українській поезії II пол. XX ст. (семантико-функціональний аспект): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01; Уманський держ. пед.ун-т ім. Павла Тичини. Київ, 2006. 236 с.
34. Хрушкова О. Структура та функційне навантаження писемних носіїв інформації сучасного міста : дис. ... канд. філол. Наук : спец. 10.02.01; Дніпропетровський нац. ун-т ім. О. Гончара. Дніпропетровськ, 2016. 249 с.
35. Янчура Д. Ономастичний осередок Михайла Торчинського. *Лінгвістичні дослідження : Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2020. Вип. 52. С. 39-50.
36. Krajčovič R. Urbanonymia a dejiny. Urbanonymia. Zbornik prednášok 2celoštátneho onomastickeho seminára. Modra–Piesky 8–10 oktōbra 1988. Univerzita Komenského v Bratislave. S. 21–27.
37. Mikulski K. Nazwy ulic Nowego Miasta Torunia w pierwszej połowie XVIII w. *Europa orientalis*. Toruń, 1996. S. 170-175.
38. Tyszka P. Obraz przestrzeni miejskiej Krakowa XIV–XV wieku w świadomości jego mieszkańców. Lublin, 2001.
39. Žigo P. Vzt'ah apelativum – urbanonimický objekt – urbanonymum a kategoria času. S. 20–29.

ДОДАТКИ

Додаток А

ПОКАЖЧИК ТРАПЕЗОНІМІВ ХЕРСОНА

Україномовний покажчик

А	Биффиле	Гостьовий двір "Батьківська оселя"
Абсолют	Біла Акація	Гринвіч
Автопланета	БЛА БЛА бар	Д
Акація	Бора Бора	Два Капітани
Аль Капоне	Бочка	Два Кума
АМАЗОНКА	Буржуа	Джбанек
Аміго	В	Джон Говард
Амічі	Вільний птах	Диліжанс
Ангел	Вавилон	Е
Анжеліна	Валентина	Еврика
Арел на лавренёва	Ведро гвоздей	Едельвейс
АТБ. Кафе	Вжух и завернули	Едісон
АФІНА	Вилка	Ейрлайн Експрес
Афродита	Вкусная еда	Елен
Б	Восток	Елена
Балкон	Восток	Ендорфін
Балкон	Вояж	Є
Бар Привоз	Время есть	Єсенін
Барбадос	Г	З
Барин	Галя Балувана	Зачинене серце
Батьківська оселя	Гармонія	Здрава Страва
Башня	Гастро клуб Биффиле	Зодіак
Беліссима	Гольфстрім	Золотий Ключик
Берізка	Городское кафе	

Золотий Телець	ЛІВАДІЯ	Один плюс один
Золотой Апельсин	Ліка Базиліка	Олд Стрит Холл
Золотой шампур	Літо	Олександр Шанц
Зоря	Лунный Бар	Олівія
І	Львівська майстерня шоколаду	Оскар Сокровищ
Істамбул	Лю-ля	От Шефа кафе- столовая
К	М	П
Кабанос	МАМА ПІЦА	Перша Пекарня Твого Міста
Кава В Квітах	Маска	Пивасик bug
Кав'ярня Ендорфін	Меридиан	ПивоВо
Кав'ярня Черчіль	Меридіан	Пий Мене
Казбек	Мерін Брук	Пиццерия Беліссима
Кактус	Метелиця	Південна Степова Броварня «Дрофа»
Калабрія	Миллениум	Пікнік
КАРАВАЙ	Містер гриль	Піца & Гриль Магнум сімейний ресторан
Катальпа	Моня	Піцерия на Леніна
Клюква	Моцарт	Піцерія на Миру Место Теста
КОКО	Мускат	Пічка
Колізей	Н	Платан
Космо Піца	На бульварі	Пограничне
Кофейня на Почтовом переулке	На Мішках	Потьомкінський
Крамниця	Наталі	Привоз
Крик Душі	Наутилус	Пушкин
Кристина	Небо в чебуреках	Пушкін / Pushkin
Круг	Небосхил	Р
Кури Гриль	Ням-КА	
Л	О	
Лакомка & Don Corleone	Огород	

Ретро	У	Ш
Рибацький Хутір	У Камина	ШАДЕ
Ришельє	У Хотабича	ШАВА ВОХ
Робінзон	Ф	Шансон
РОУД REST	Фазенда	ШаурМафия
С	Філіжанка	Шаурмович
Санікс	ФОП Божко Олена	Шашлычний дворик
Севан	Сергіївна	Швейцар
Смажений Кабанчик	ФОП Христич	Ю
Смачна їжа	Наталія Леонідівна	Юджин
Смачна Хата	Форсаж	Я
Солодкий Рай	Франс.уа	Я Передзвоню
Сударушка	Фридом	Якір
Суши Wok	Фритюр	Янтарек
Суши Ням	Фудзі	Яхт-клуб ресторан
Счастье by Gorshkov	Х	Мангал
Т	Хінкальня Закрито	
Театральне	Хлібний дім	
Тепло	Ц	
Теремок	Цеппелін	
Терраса	Ч	
Тіп-Топ	Чайний дім Zen	
То є sushi	Чао express	
Томатний сік	Челентано	
Традиційні	Ченто Перченто	
Смаколики	Ченто Перченто	
Трактир	Чердак	
Три Мудреця	Черчіль	
Туристична кав'ярня	Чеська пивна	
Херсон	Чорний гусак	

АНГЛОМОВНИЙ ПОКАЖЧИК

A

Aleksandr SANN

Ali Baba

Alice

Antalya Restaurant
Herson

ARAKS Lounge Cafe
Bar B.Q.

Art Cafe Seven Fridays

B

B.V.Si Кафе-
кондитерская

Васца Rossa

Bambuk

Bar B.Q.

Basta Pasta

Berlin

Berloga

Blinovsky

Boho bar

Bosfor

Brothers Coffee

Budynok Z Orlom

Burger city

C

Cappuchino

Casablanca

Cheeky Sparrow

Chicago

Chili Mangal&Bar

Chocolate

Chopper

Coffee Moments

Contrabass Beer &
Wine

Corbett

Craft Burger

Creativ Kvartal

Crema Caffè

Cuba Libre

D

Dacha

Dalikava

Dim Kavi Lenina

DIXI

Doshi Doshi

DREAM CAKE

E

EasyBar

ECLIPSE®

Ego

Elefant-Siti

Escobar

Espresso

F

Fee de cafe

Felicita

Feniks

Fire & Frost

Fitz Roy

Fitzgerald
Pub&Kitchen

FoodDiM

Fop Dolina M.E.

Fopbagnenkosv

Forellis

Fornetti

Freebird Coffee

FRUMAN light

G

Gayardo

General Voice

Godshot

Gran Cafe Sandro

Granat

Grill Pub

GriVa

H

Heisenberg

Hot Enot

Human Elite Hall

Imperatritsa

J

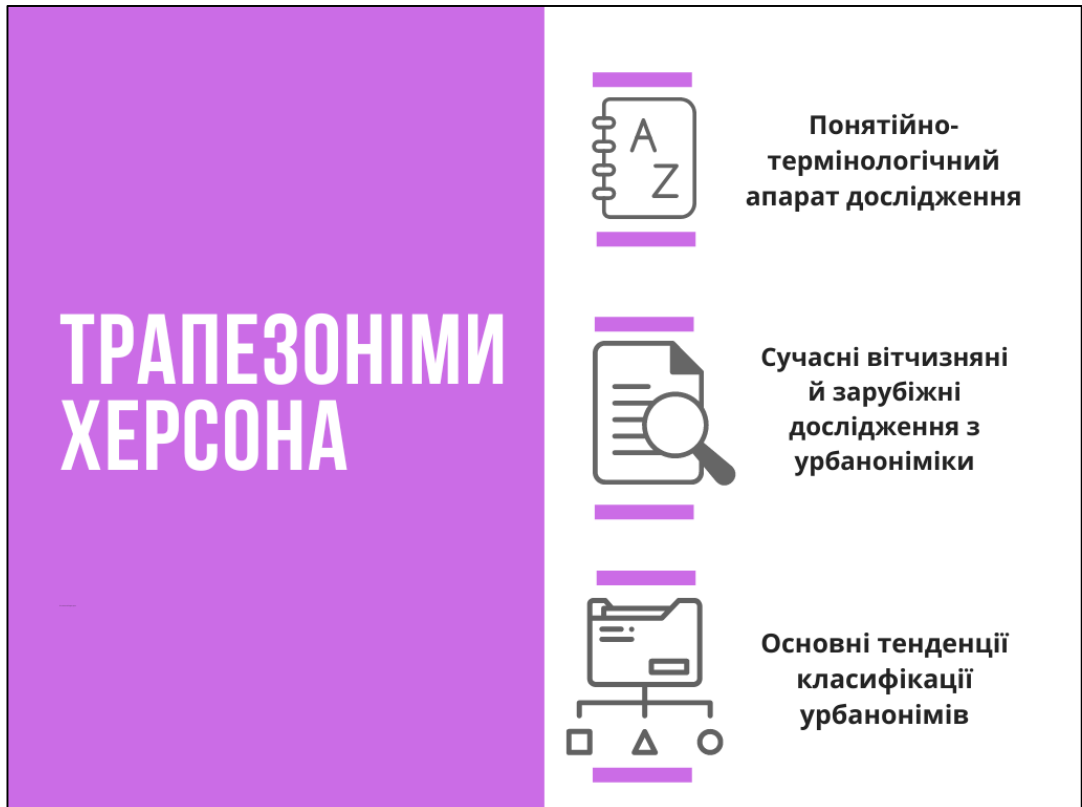
JOY

K

Kafe Hruzyns'koyi Kukhni "Stumari"	Masita	Potiomkins'ky
Kafe Sybyrskye Pel'meny	McDonald's	Prostir.coffee
KaiF	Medvedeff	ProstoKava
Karaoke Club Zapoy Park Place	Memories	Ptashka
Kava Z Sovoyu	Merry Berry	Pueblo
Kharchevnya	Michel	R
Kherson Türk Restaurant	Miracoli	Restoran Trubetskogo
Khit Sezonu	Mister Cake	Rio
KILOGRAMM. Sushi Project	Mlynets' Ta Kava	Riviera
Kit Na Dakhu	Moments	Route 66
Kong Food	Monkey	Royal Gold
KOTTOPIZZA	Mr Kebab	RYBA HUB
Koza	Muscat	S
Kozats'ka Vtikha	N	Sale e Pepe
Kralitsa	Naomi	Sandler Lounge Bar
Kurazh	Nayry	Sandro
L	Nostalgie	Sandro Gran Cafe
La Blonde Bistro	O	Santos Kompani
La Danza	Ochag	Shkaf
La Viva	Oliveto - theКухня	Sily Z'yily
Латэшечка	Orbita	SkotinaS
Le Crouton	Osama Sushi	Strilets'
Leila	P	Sushi Master
Lunca Speakeasy	Palazzo	Sweet Home
Lviv Croissants	Panettone	Sybyrskye Pel'meny
M	Paradise	Scorini
Marmelad	Patrick Beer Bar	T
	Perfetto	TATI
	Playtime	Tbilisi
	Potato House	Tekhas

The Blueroom	Veranda_cafe	Wolmar
The Roundabout	Verde	Y
Time for coffee	Verde salad bar	Yaga
Trapeza	Verona	Yizha Z Soboyu
T-Rex Cafe Kherson	Viktoriya	Z
TWIN-BAR	Vim Space	ZAPRAVKA
U	Vizyt	ZATOCHI
Urban point	Vostok	Zayr
Urbanist Ramen Bar	W	Zefir
V	Wasabi	ZONA23
VapeBar Horizon	Woka Asia Food	Zëbra

Додаток Б
ІНФОГРАФІКА ЗА РОЗДІЛОМ 1

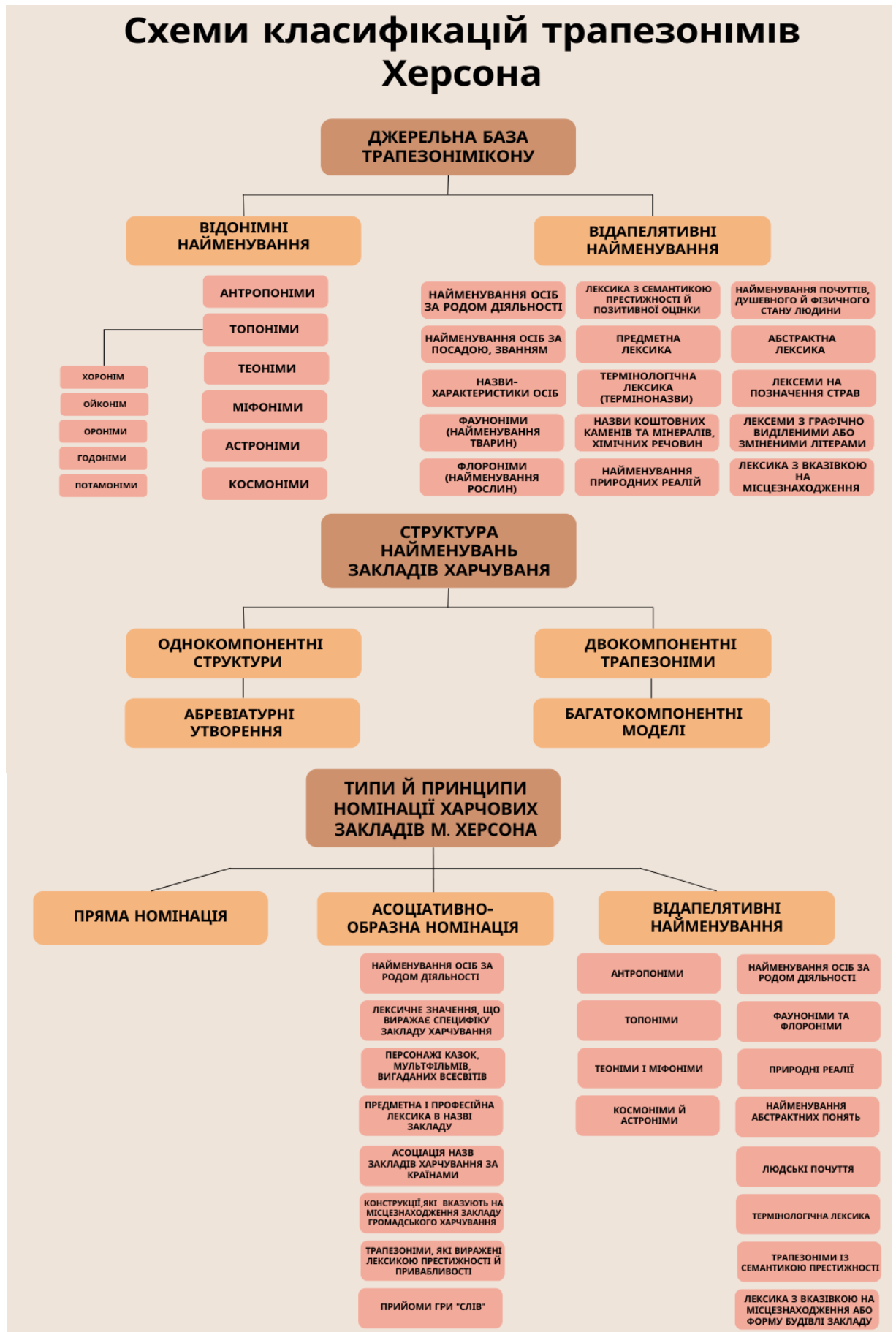

ІНФОГРАФІКА ЗА РОЗДІЛОМ 2

Додаток В

Схеми класифікацій трапезонімів Херсона

Додаток Г
ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА У СКЛАДІ НАЙМЕНУВАНЬ ЗАКЛАДІВ
ХАРЧУВАННЯ

№	Джерельна база у складі найменувань закладів харчування		
	Відоміні	Відапелативні	
1.	Аль Капоне	Абсолют	Шаурмович
2.	Аміго	Акація	Шашлычная "Арел на лавренёва"
3.	Амічі	АМАЗОНКА	Шашлычный дворик
4.	Ангел	АТБ. Кафе	Швейцар
5.	Анжеліна	Бар Привоз	Эйрлайн Експресс
6.	АФІНА	Барбадос	Я Перезвоню
7.	Афродита	Барин	Яхт-клуб ресторан Мангал
8.	Бар Vim Space	Башня	\$ ВанБакс 1\$ Антикризисное Кафе
9.	Бора Бора	Берізка	7-Nebo
10.	Вавилон	БЛА БЛА бар	Art Cafe Seven Fridays
11.	Валентина	Бочка	B.V.Si Кафе-кондитерская
12.	Галя Балувана Херсон	Буржуа	Васса Rossa
13.	Джбанек	Вільний птах	Bar B.Q.
14.	Едельвейс	Вжух и завернули	Basta Pasta
15.	Едісон	Вилка	Beerlin
16.	Елен	Смачна їжа	Beerloga
17.	Елена	Вояж	Boho bar
18.	Есенин	Время есть	Brothers Coffee
19.	Зодіак	Гармонія	Budynok Z Orlom
20.	Золотий Телець	Гастро клуб Биффиле	Burger city
21.	Зоря	Городское кафе	Cafe-bar Memories
22.	Істамбул	Гостьовий двір "Батьківська оселя"	Cappuchino
23.	Кав'ярня Черчіль	Гринвіч	Cheeky Sparrow
24.	Казбек	Два Капитана	Chili Mangal&Bar
25.	Калабрія	Два Кума	Chocolate, лаунж-ресторан
26.	Кафе "Кристина"	Диліжанс	Chopper
27.	Кафе "Севан"	Еврика	Coffee Moments
28.	Кафе Alice	Едельвейс	Craft Burger
29.	Кафе Автопланета	Зачинене серце	Creativ Kvartal
30.	Кофейня Orbita	Здрава Страва	Crema Caffè
31.	Кофейня КОКО	Золотий Ключик	Dalikava
32.	КРК "Колизей"	Золотой Апельсин	Doshi Doshi
33.	Лакомка & Don Corleone	Золотой шампур	DREAM CAKE
34.	ЛІВАДІЯ, КАФЕ-РЕСТОРАН	Кабанос	EasyBar
35.	Ліка Базиліка	Кав'ярня Ендорфін	Ego
36.	Лунный Бар	Кактус	Elefant-Siti
37.	Львівська майстерня шоколаду	КАРАВАЙ	Espresso
38.	Лю-ля	Катальпа	Fee de cafe
39.	Моня	Кафе - пекарня -пищцерия "Panettone"	Felicita
40.	Моцарт	Кафе "Круг"	Fire & Frost
41.	Мерін Брук	Кафе "Літо"	FoodDiM
42.	Наталі	Кафе "Пограничное"	Forellis
43.	Наутилус	Кафе "Томатный сок"	Fornetti
44.	Небосхил	Кафе «Крик Души»	Freebird Coffee Кав'ярня-Ростерія
45.	Олександр Шанц	Кафе Masita	Gayardo

46.	Олівія	Кафе Route 66	General Voice
47.	Паб "Джон Говард"	Кафе Гольфстрим	Godshot Coffee
48.	Пиццерія на Леніна	Кафе Смачна Хата	Granat
49.	Потьомкінський / Potiomkins'ky /	Кафе Якорь	Grill Pub
50.	Пушкін / Pushkin	Кафе Янтарек	GriVa
51.	Ришельє	кафе-паб "Ведро гвоздей"	Hot Enot
52.	Робінзон	Космо Піца	Human Elite Hall
53.	Санікс	Кофейня "Кава В Квітах"	Imperatritsa
54.	Севан	Кофейня на Почтовом переулке	JOY
55.	Сімейне кафе "Моя"	Крамниця	Kafe Dacha
56.	Туристична кав'ярня ХерсОН	Кури Гриль	Kafe Hruzyns'koyi Kukhni "Stumari"
57.	ФОП Божко Олена Сергіївна	МАМА ПИЦЦА	Kafe Ochag
58.	ФОП Христич Наталія Леонідівна	Маска	Kafe Sybyrskye Pel'meny
59.	Франс.уа	Меридіан	KaiF
60.	Фудзи, Доставка Суши и Роллов	Метелиця	Karaoke Club Zapoy Park Place (Караоке Клуб Запой)
61.	Херсон	Миллениум	Kava Z Sovoyu
62.	Челентано	Містер гриль	Kharchevnya
63.	Чеська пивна	На бульварі	Khit Sezonu
64.	Шаурма Leila	На Мішках	KILOGRAMM. Sushi Project
65.	Юджин	Небо в чебуреках	Kit Na Dakhu
66.	Aleksandr SANN	Ням-КА	Kong Food
67.	Ali Baba	Огород	KOTTOPIZZA
68.	Antalya Restaurant Herson	Один плюс один	Koza
69.	ARAKS Lounge Cafe	Олд Стрит Холл	Kozats'ka Vtikhа
70.	Blinovsky	Оскар Сокровищ	Kralitsа
71.	Bosfor	От Шефа кафе-столовая	Kurazh
72.	Casablanca	Пей Меня	La Blonde Bistro
73.	Cherchyll'	Перша Пекарня Твого Міста	La Danza
74.	Cuba Libre	Печка (експресс-кафе)	La Viva
75.	Dim Kavi Lenina	Пивасик bur	Latэшечка
76.	DIXI	Пивний паб Corbett	Le Crouton
77.	ECLIPSE®	Пивной бар ПивоВо	Lunca Speakeasy Bar
78.	Escobar	Пиццерія Беліссима	Marmelad
79.	Feniks	Пиццерія на Мира Место Теста	Miracoli
80.	Fitz Roy	Південна Степова Броварня «Дрофа»	Mister Cake
81.	Fitzgerald Pub&Kitchen	Пікнік	Mlynets' Ta Kava
82.	For Dolina M.E.	Піца & Гриль Магнум сімейний ресторан	Monkey
83.	Forbagnenkosv	Пиццерія Sale e Pere	Mr Kebab
84.	Forkilyushika	Платан	Muscat
85.	FRUMAN light cafe	Ресторан "Contrabass Beer & Wine"	Nostalgie
86.	Gastrobar "Chicago"	Ресторан "Клюква"	Oliveto - theКухня
87.	Gran Cafe Sandro	Ресторан «Біла Акація»	Osama Sushi
88.	Heisenberg	Ресторан Palazzo	Paradise Coffee Bar
89.	Kafe Rio	Ресторан Балкон	Perfetto
90.	Kherson Türk Restaurant /	Ресторан Восток	Playtime
91.	Lviv Croissants	Ресторан Мускат	Potato House
92.	McDonald's	Ресторан Ченто Перченто	Prostir.coffee
93.	Medvedeff	Ретро	ProstoKava
94.	Merry Berry	РОУД REST	Ptashka
95.	Michel	Рыбацкий Хуторок	Pueblo Bar
96.	Naomi	Сладкий Рай	Royal Gold
97.	Nayru	Смаженный Кабанчик	RYBA HUB

98.	Patrick Beer Bar	Сударушка	Santos Kompani
99.	Restoran Trubetskogo	Суши Wok	Shkaf
100.	Riviera	Суши Ням	Sily Z'yily
101.	Sandler Lounge Bar	Счастье by Gorshkov	SkotinaS
102.	Sandro	Театральне	Strilets'
103.	Sandro Gran Cafe	Тепло	Sushi Master
104.	TATI	Теремок	Sweet Home
105.	Tbilisi	Терраса	Scorini
106.	Tekhas	Тіп-Топ	The Blueroom
107.	Verona	То є sushi	The Roundabout
108.	Viktoriya	Традиційні Смаколики	Time for coffee
109.	Zayr	Трактир'я	Trapeza
110.		Три Мудреца	T-Rex Cafe Kherson
111.		Турецька шаурма "Urban point"	TWIN-BAR
112.		У Камина	Urbanist Ramen Bar
113.		У Хоттабыча	VapeBar Horizon
114.		Фазенда, ресторан	Veranda_c_afe
115.		Філіжанка	Verde
116.		Форсаж	Verde salad bar
117.		Фридом	Vizyt
118.		Фритюр	Vostok
119.		Хінкальня Закрито	Wasabi
120.		Хлебный дом	Wasabi
121.		Цепелін	Woka Asia Food
122.		Чайный дом Zen	Wolmar
123.		Чао express	Yaga
124.		Чердак	Yizha Z Soboyu
125.		Черный гусь	ZAPRAVKA
126.		ШАДЕ	ZATOCHI
127.		ШАВА БОХ	Zefir
128.		Шансон	ZONA23
129.			Zebra

Додаток Д

СТРУКТУРА НАЙМЕНУВАНЬ ЗАКЛАДІВ ХАРЧУВАННЯ

№	Структура найменувань закладів харчування				
	Однокомпонентні	складені – бінарні		багатокомпонентні	
1.	Абсолют	Черчіль	Аль Капоне	Хлебный дом	Кафе - пекарня -пищерия “Panettone”
2.	Автопланета	ШАДЕ	Арел на лавренёва	Чао express	Кофейня на Почтовом переулке
3.	Акація	Шансон	Бар Vim Space	Ченто Перченто	Лакомка & Don Corleone
4.	Аміго	Шаурмови ч	Бар Привоз	Чеська пивна	Львівська майстерня шоколаду
5.	Амічі	Швейцар	Батьківська оселя	Чорний гусак	Олд Стрит Холл
6.	Ангел	Єврика	Біла Акація	ШАВА ВОХ	Перша Пекарня Твого Міста
7.	Анжеліна	Едельвейс	Бора Бора	Шаурма Leila	Південна Степова Броварня «Дрофа»
8.	АФІНА	Едісон	Вільний птах	Шашлычний дворик	Пица & Гриль Магнум сімейний ресторан
9.	Афродита	Елен	Ведро гвоздей	Я Перезвоню	Ресторан “Contrabass Beer & Wine”
10.	Барбадос	Юджин	Вкусная еда	Aleksandr SANN	Счастье by Gorshkov
11.	Барин	Якорь	Галя Балувана Херсон	Васса Rossa	То є sushi
12.	Башня	Янтарек	Городское кафе	Basta Pasta	Турецкая шаурма "Urban point"
13.	Берізка	Ali Baba	Два Капітани	Boho bar	Туристическая кофейня ХерсON
14.	Биффиле	Alice	Два Кума	Brothers Coffee	Чайный дом Zen
15.	Бочка	Vambuk	Джон Говард	Brothers Coffee	Яхт-клуб ресторан Мангал
16.	Буржуа	Beerlin	Зачинене серце	Budynok Z Orlom	Antalya Restaurant Herson
17.	Вавилон	Beerloga	Здрава Страва	Burger city	ARAKS Lounge Cafe Bar B.Q.
18.	Валентина	Blinovsky	Золотий Ключик	Cheeky Sparrow	Chili Mangal&Bar
19.	Вилка	Bosfor	Золотий Телець	Coffee Moments	Dim Kavi Lenina
20.	Восток	Cappuchino	Золотой Апельсин	Craft Burger	Fitzgerald Pub&Kitchen
21.	Вояж	Casablanca	Золотой шампур	Creativ Kvartal	Freebird Coffee Кав'ярня-Ростерія
22.	Гармонія	Cherchyll'	Кава В Квітах	Crema Caffè	FRUMAN light cafe
23.	Гольфстрім	Chicago	Кава В Квітах	Cuba Libre	Human Elite Hall
24.	Гринвич	Chocolate	Кав'ярня Черчіль	Doshi Doshi	Kafe Hruzyns'koyi Kukhni "Stumari"
25.	Джбанек	Chopper	Кафе Route 66	DREAM CAKE	Kafe Sybyrskye Pel'meny
26.	Диліжанс	DIXI	Космо Пицца	Elefant-Siti	Karaoke Club Zароу Park Place (Караоке Клуб Запой)
27.	Елена	ECLIPSE®	Крик Души	Fitz Roy	Kherson Türk Restaurant
28.	Ендорфін	Ego	Куры Гриль	General Voice	KILOGRAMM. Sushi Project
29.	Есенин	Escobar	Ліка Базилика	Godshot Coffee	Lunca Speakeasy Bar
30.	Зодіак	Espresso	Лунный Бар	Grill Pub	Paradise Coffee Bar
31.	Зоря	Felicita	МАМА ПИЦЦА	Hot Enot	Sandler Lounge Bar
32.	Істамбул	Feniks	Мистер гриль	Kafe Dacha	Sandro Gran Cafe
33.	Кабанос	Forellis	Мэрин Брук	Kava Z Sovoyu	Urbanist Ramen Bar
34.	Казбек	Fornetti	На бульварі	Khit Sezonu	Woka Asia Food
35.	Кактус	Gayardo	На Мішках	Kit Na Dakhu	
36.	Калабрія	Granat	Небо в чебуреках	Kong Food	
37.	КАРАВАЙ	Heisenberg	Олд Стрит Холл	Kozats'ka Vtikhа	
38.	Катальпа	Imperatritsa	Олександр Шанц	La Blonde Bistro	
39.	Клюква	JOY	Оскар Сокровиц	La Danza	Абревіатури і складні слова
40.	КОКО	KaiF	Пивасик bur	La Viva	Автопланета
41.	Крамниця	Koza	Пий Мене	Le Crouton	Небосхід

42.	Круг	Kralitsa	Пиццерия Белиссима	Lviv Croissants	Франс.уа
43.	ЛИВАДИЯ	Kurazh	Пиццерия на Ленина	Merry Berry	ХерсON
44.	Літо	Marmelad	Пиццерия на Ленина	Mister Cake	ШаурМафия
45.	Лю-ля	Masita	Ресторан Восток	Mr Kebab	Эйрлайн Экспресс
46.	Маска	McDonald's	Рибацький Хутір	Osama Sushi	1\$ ВанБакс 1\$ Антикризисное Кафе
47.	Меридіан	Medvedeff	РОУД REST	Patrick Beer Bar	V.V.Si Кафе-кондитерская
48.	Метелиця	Michel	Сладкий Рай	Potato House	Bar B.Q.
49.	Миллениум	Miracoli	Смажний Кабанчик	Pueblo Bar	Dalikava
50.	Моня	Monkey	Смачна Хата	Restoran Trubetskogo	EasyBar
51.	Моцарт	Muscat	Суши Wok	Royal Gold	FoodDiM
52.	Мускат	Naomi	Суши Ням	Santos Kompani	GriVa
53.	Наталі	Nayru	Томатний сік	Sily Z'yily	КОТТОPIZZA
54.	Наутилус	Nostalgie	Традиційні Смаколики	Sushi Master	Латэшечка
55.	Небосхил	Ochag	Три Мудреца	Sweet Home	Playtime
56.	Огород	Orbita	У Камина	Veranda_cafe	ProstoKava
57.	Олівія	Palazzo	У Хоттабыча	Yizha Z Soboyu	
58.	Пічка	Perfetto	Хінкальня Закрито		
59.	Пікнік	Potiomkins' ку			
60.	Платан	Ptashka			
61.	Пограничное	Riviera			
62.	Потьомкінськ ий	Sandro			
63.	Привоз	Shkaf			
64.	Пушкін / Pushkin	SkotinaS			
65.	Ретро	Strilets'			
66.	Ришелье	Scorini			
67.	Робінзон	TATI			
68.	Санікс	Tbilisi			
69.	Севан	Tekhas			
70.	Сударушка	Grapeza			
71.	Театральне	Verde			
72.	Тепло	Verona			
73.	Теремок	Viktoriya			
74.	Терраса	Vizyt			
75.	Трактирь	Vostok			
76.	Фазенда	Wasabi			
77.	Філіжанка	Wasabi			
78.	Форсаж	Wolmar			
79.	Фридом	Yaga			
80.	Фритюр	ZAPRAVK A			
81.	Херсон	Zayr			
82.	Цепелін	Zefir			
83.	Челентано	ZONA23			
84.	Чердак	Zebra			

Додаток Е

ПРИНЦИПИ НОМІНАЦІЇ НАЗВ ЗАКЛАДІВ ХАРЧУВАННЯ

№	Принципи номінації назв закладів харчування (відонімні/відапелятивні)			
	Пряма номінація	Асоціативно-образна номінація	Символічна номінація	
1.	КАРАВАЙ	Аль Капоне	Абсолют	ШАДЕ
2.	Космо Піца	Балкон	Автопланета	Шансон
3.	Кури Гриль	Барин	Акація	Едисон
4.	Лакомка & Don Corleone	Бочка	АМАЗОНКА	Юджин
5.	МАМА ПІЦА	Буржуа	Аміго	Я Перезвоню
6.	Мистер гриль	Вжух и завернули	Амічі	Якорь
7.	Пивасик burger	Вилка	Ангел	Янтарек
8.	ПивоВо	Галя Балувана	Анжеліна	Alice
9.	Піцерія на Ленина	Золотий шампур	Арел на лавренёва	ARAKS
10.	Піцерія на Миру Место Теста	Істамбул	Афродита	Budynok Z Orlom
11.	Піца & Гриль Магнум сімейний ресторан	Казбек	Башня	Casablanca
12.	Рибацький Хутір	Колизей	Белиссима	Chicago
13.	Смажений Кабанчик	Лю-ля	Берёзка	Chopper
14.	Суши Wok	На бульваре	Биффиле	Creativ Kvartal
15.	Томатний сік	На Мешках	БЛА БЛА	DIXI
16.	Фритюр	Ням-КА	Бора Бора	EasyBar
17.	Хлібний дім	Огород	Вавилон	ECLIPSE
18.	Чайний дім Zen	Пікнік	Валентина	Ego
19.	Чеська пивна	Пічка	Вояж	Felicita
20.	Шашлычний дворик	Привоз	Гармонія	Feniks
21.	Basta Pasta	Рибацький Хутір	Гольфстрим	Fitz Roy
22.	Burger city	Робінзон	Гринвич	FRUMAN light
23.	Cappuchino	Смачна Хата	Два Капитани	Gayardo
24.	Chili Mangal&Bar	Солодкий Рай	Два Кума	General Voice
25.	Coffee Moments	Сударушка	Джбанек	Godshot
26.	Craft Burger	Теремок	Джон Говард	Gran Cafe Sandro
27.	Crema Caffè	Терраса	Дилижанс	Granat
28.	Dalikava	Трактирь	Еврика	Gri Va
29.	Dim Kavi Lenina	У Камина	Едельвейс	Heisenberg
30.	КОТТОPIZZA	У Хотабча	Елен	Imperatritsa
31.	Koza	Фазенда	Елена	JOY
32.	Lviv Croissants	Філіжанка	Ендорфін	KaiF
33.	Marmelad	Фудзи	Есенин	Kurazh
34.	Mister Cake	Челентано	Зачинене серце	La Danza
35.	Mlynets' Ta Kava	Ченто Перченко	Зодіак	La Viva
36.	Mr Kebab	Чердак	Золотий Ключик	Le Crouton
37.	Patrick Beer Bar	Черный гусь	Золотой Апельсин	Leila
38.	Potato House	Швейцар	Золотой Телец	Lunca Speakeasy
39.	ProstoKava	Aleksandr SANN	Зоря	Masita
40.	RYBA HUB	Ali Baba	Кактус	Medvedeff
41.	SkotinaS	Antalya Restaurant Herson	Калабрія	Memories
42.	Sushi Master	Beerlin	Катальпа	Merry Berry
43.	Sybyrskye Pel'meny	Beerloga	Клюква	Miracoli
44.	Verde salad bar	Blinovsky	КОКО	Moments
45.	Wasabi	Bosfor	Крик Души	Monkey
46.	Zefir	Cuba Libre	Кристина	Muscat
47.		Dacha	Круг	Naomi
48.		Escobar	ЛИВАДИЯ	Nayru

49.		Fee de cafe	Ліка Базилика	Nostalgie
50.		Fire & Frost	Літо	Orbita
51.		FoodDiM	Лунный Бар	Palazzo
52.		Forellis	Маска	Paradise
53.		Grill Pub	Меридіан	Perfetto
54.		Hot Enot	Метелиця	Playtime
55.		Human Elite Hall	Миллениум	Ptashka
56.		Kafe Rio	Моня	Pueblo
57.		Kharchevnya	Моцарт	Rio
58.		Kherson Türk Restaurant	Мускат	Route 66
59.		Khit Sezonu	Мерін Брук	Royal Gold
60.		KILOGRAMM. Sushi Project	Нагалі	Sandler Lounge Bar
61.		Kong Food	Наутилус	Sandro
62.		Kozats'ka Vtikha	Небосхил	Sandro Gran Cafe
63.		Michel	Один плюс один	Santos Kompani
64.		Ochag	Олександр Шанц	Scorini
65.		Riviera	Платан	TATI
66.		Sale e Pepe	Пограничное	Tbilisi
67.		Shkaf	Пушкин	The Blueroom
68.		Sily Z'yily	Ретро	The Roundabout
69.		Strilets'	РОУД REST	TWIN-BAR
70.		Tekhas	Севан	VapeBar Horizon
71.		Trapeza	Счастье by Gorshkov	Verona
72.		Vizyt	Тіп-Топ	Viktoriya
73.		Yizha Z Soboyu	Форсаж	Vim Space
74.		ZAPRAVKA	ХерсОН	Vostok
75.		ZATOCHI	Херсон	Wolmar
76.			Цепелін	Yaga
77.			Чао express	Zayr
78.			Черчіль	ZONA23